

UPPSALA
UNIVERSITET

^{18}F -FDG PET-CT i klinik

Cecilia Wassberg

Överläkare, Bild och funktionsmedicin

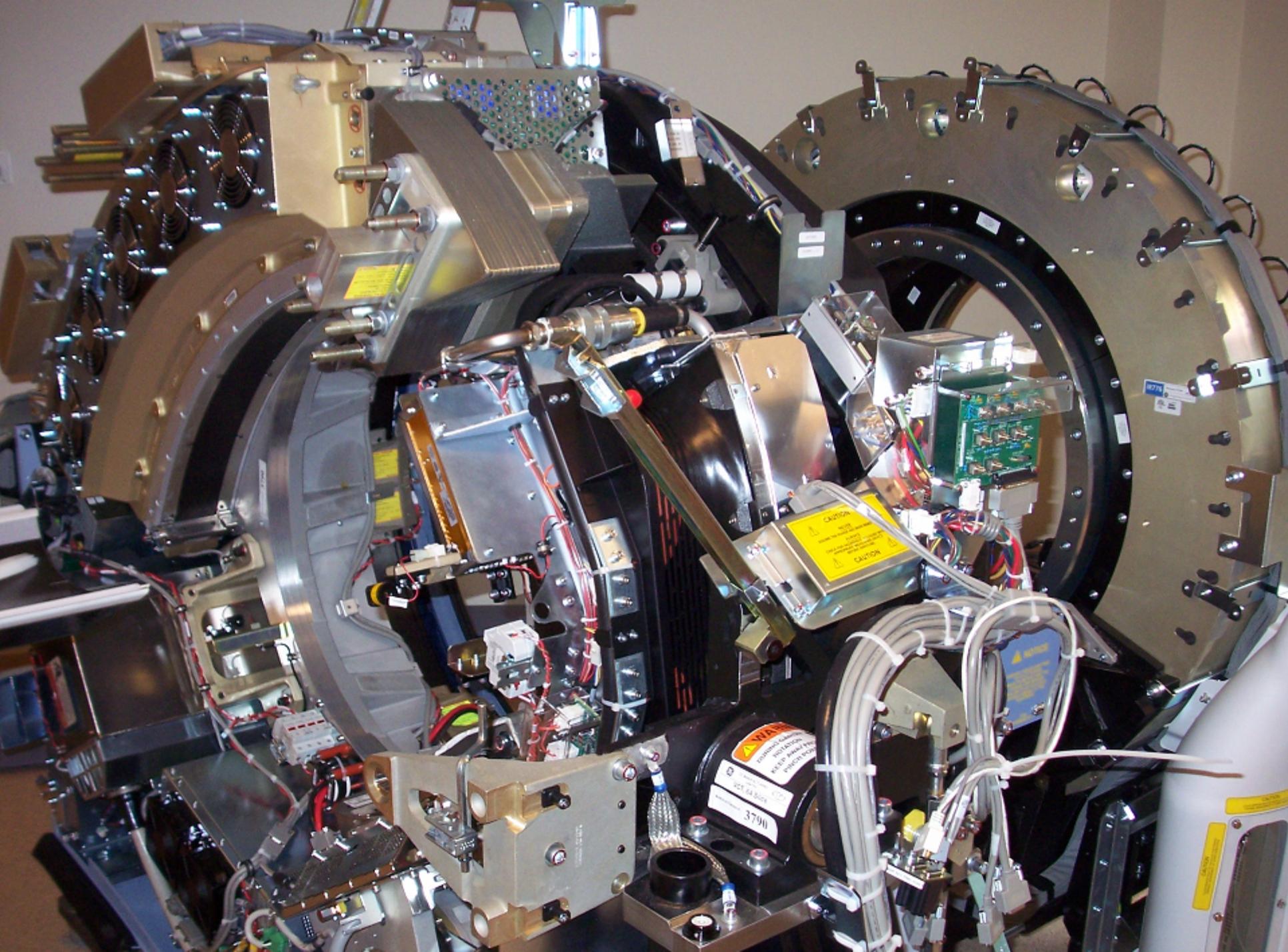
Akademiska Sjukhuset, Uppsala

Röntgenveckan 2013

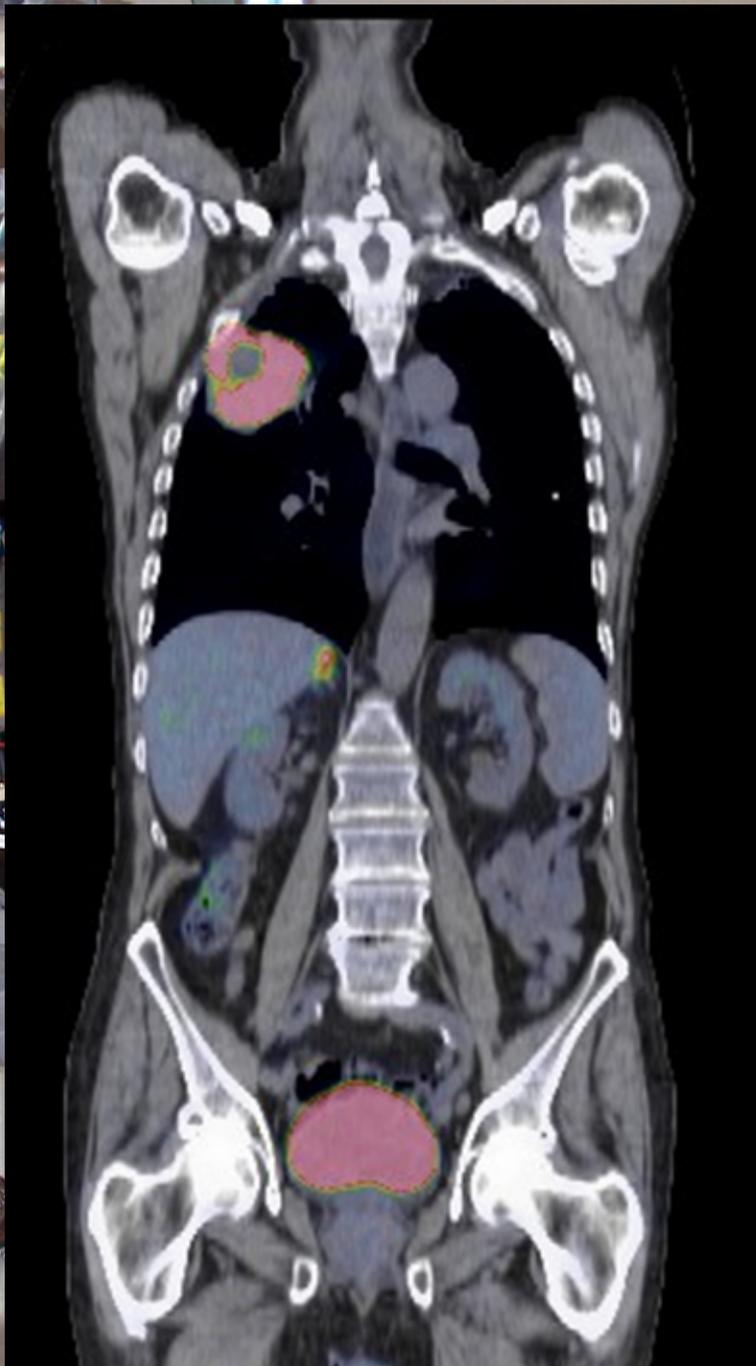
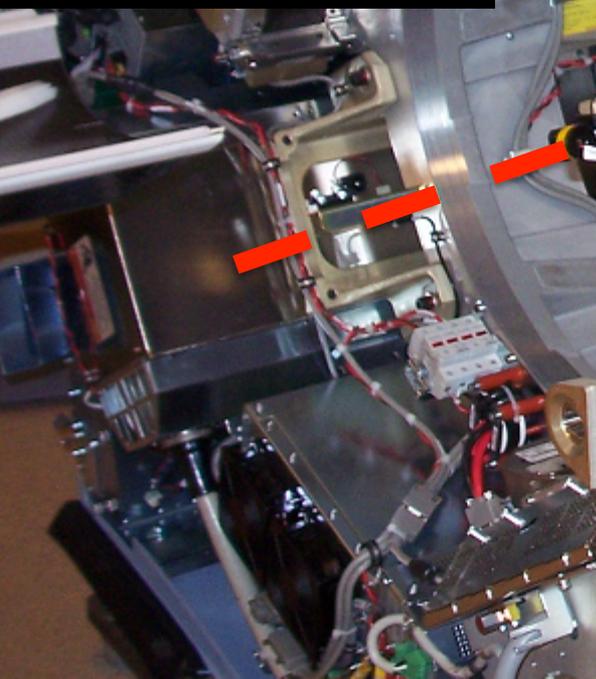
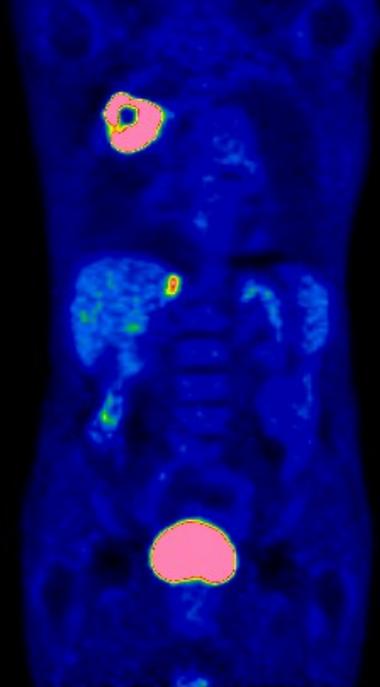
AKADEMISKA
SJUKHUSET

ANATOMI

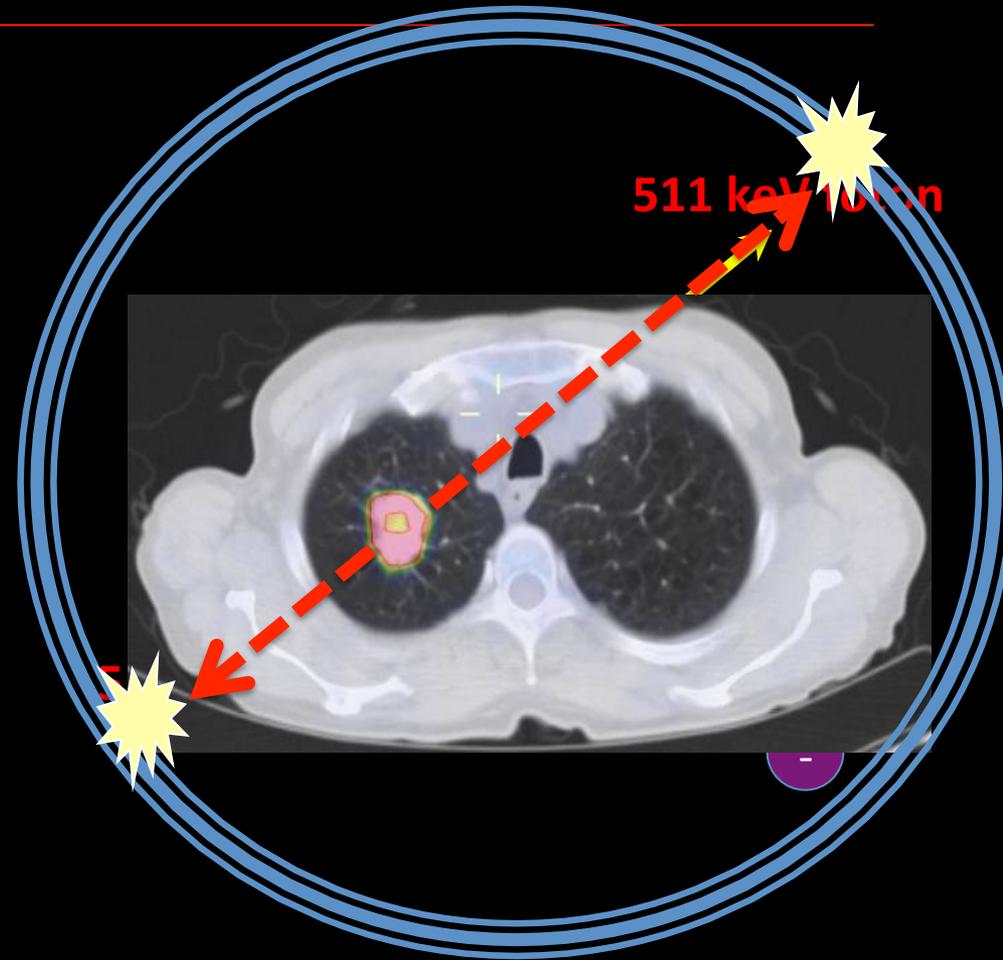
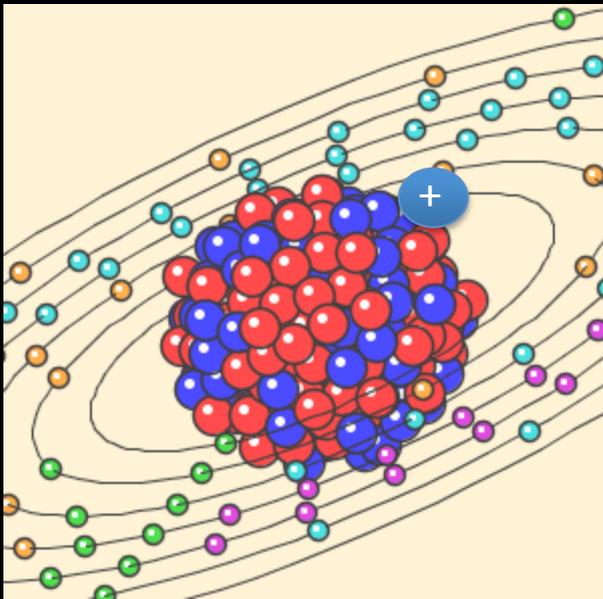

FUNKTION

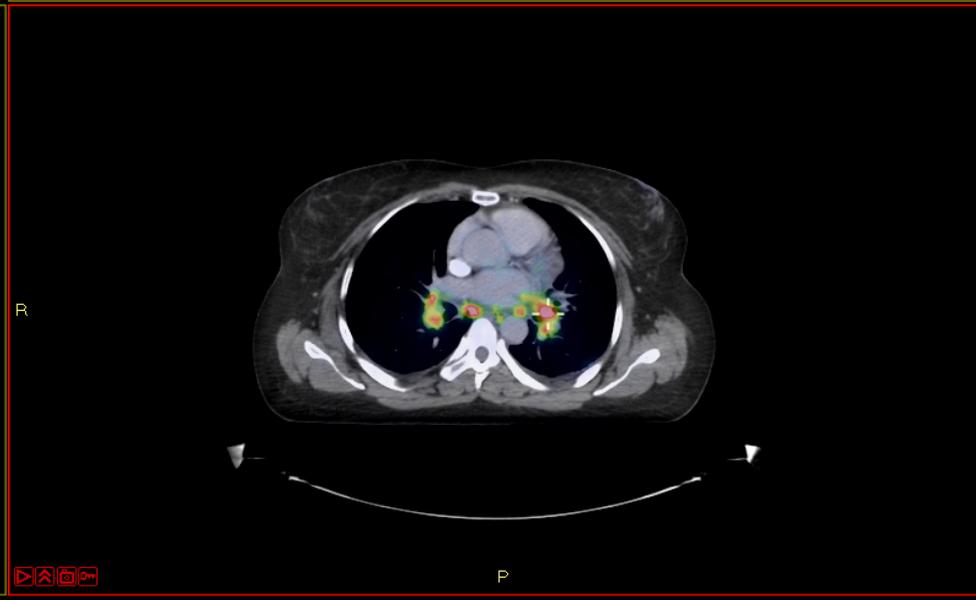
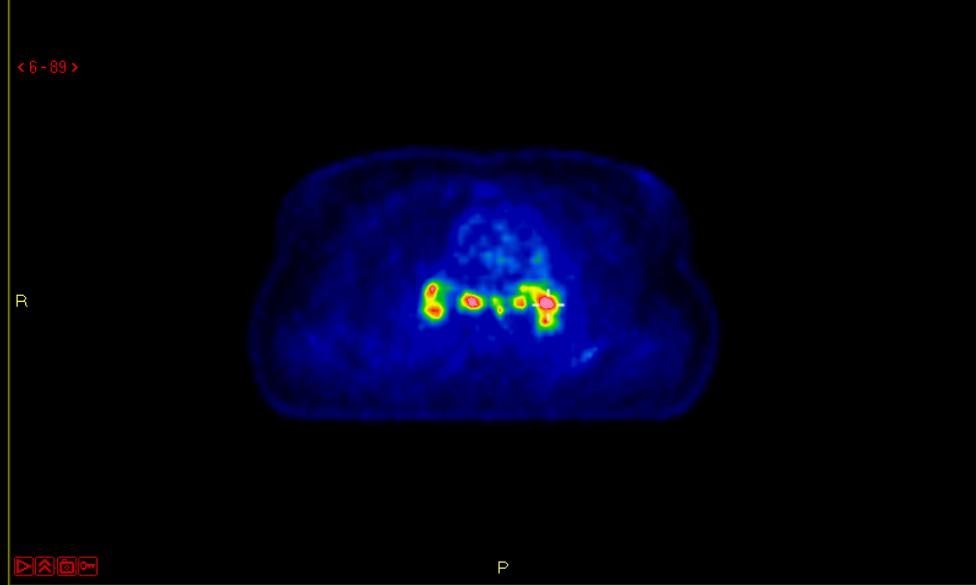
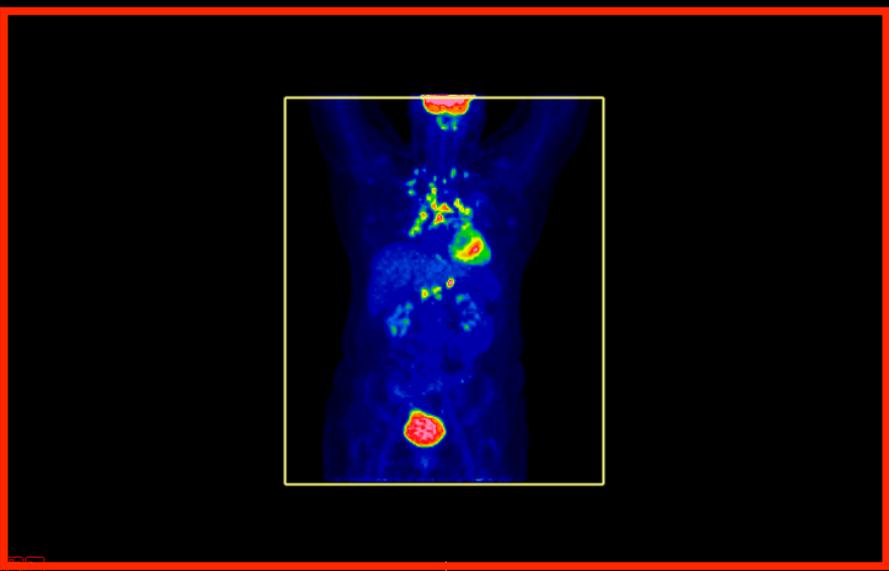
Positronannihilation

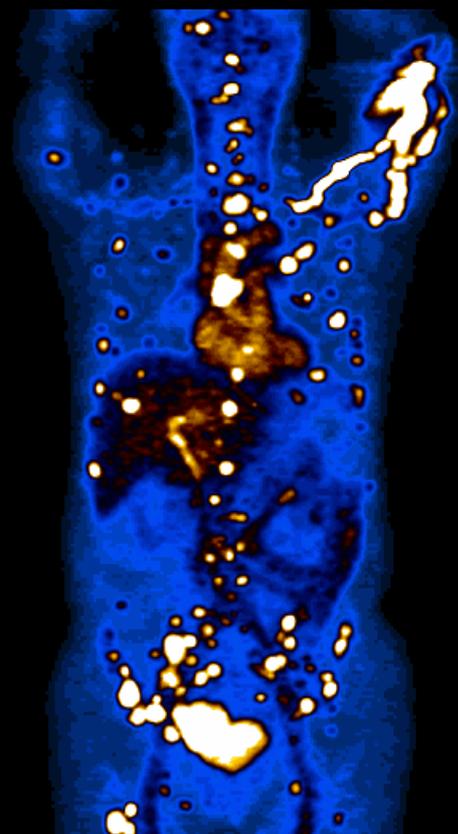
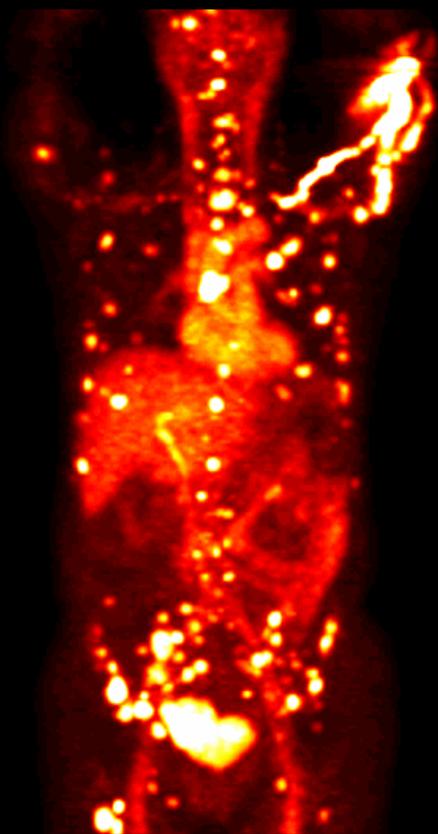
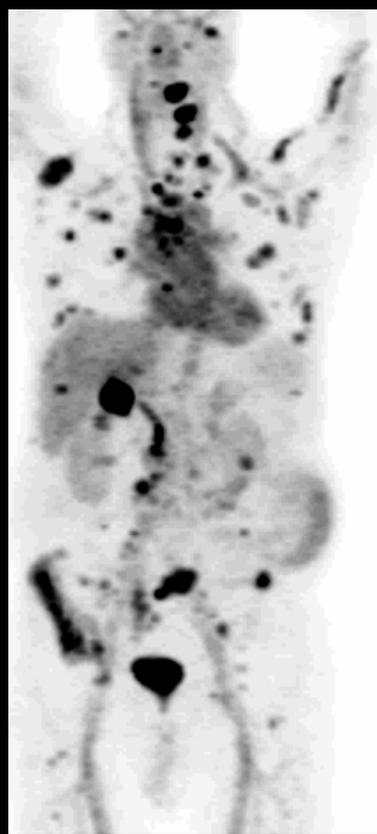
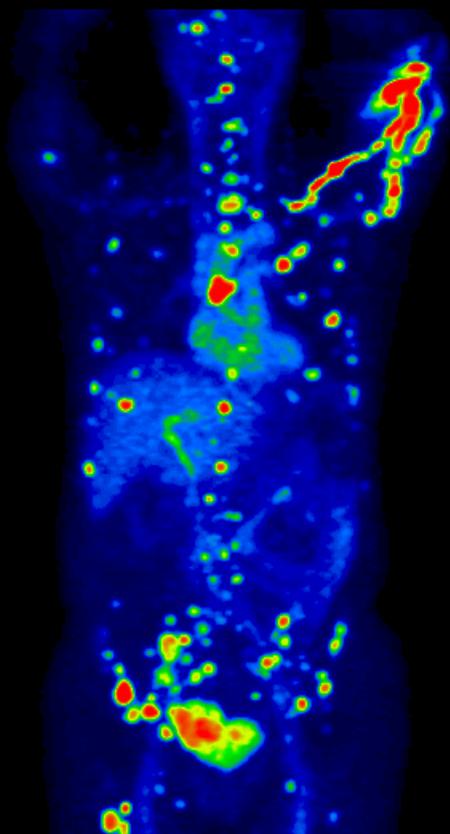
Positron

Elektron

Coincidence detection

Workflow (Open for Reading)

General Manipulations

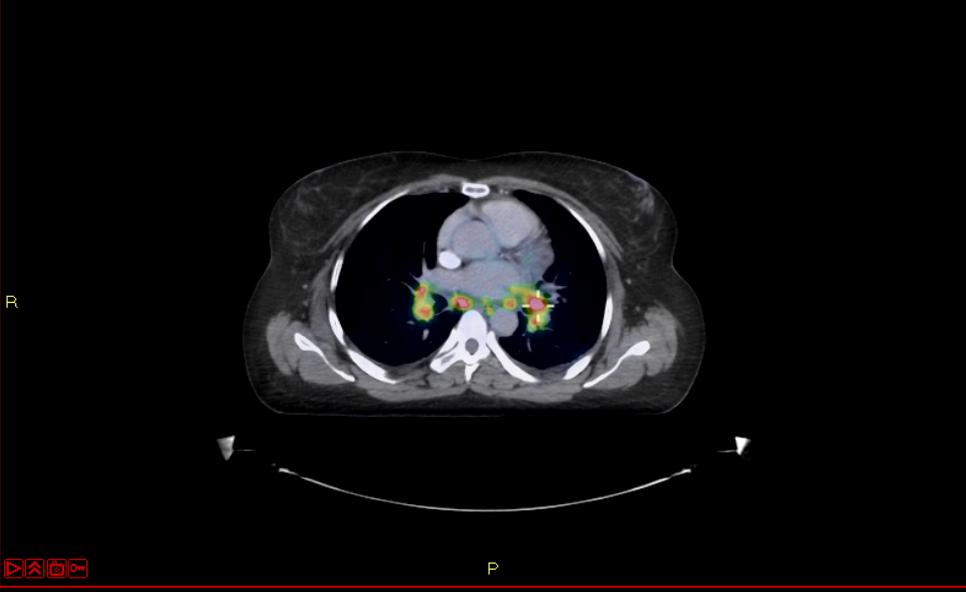
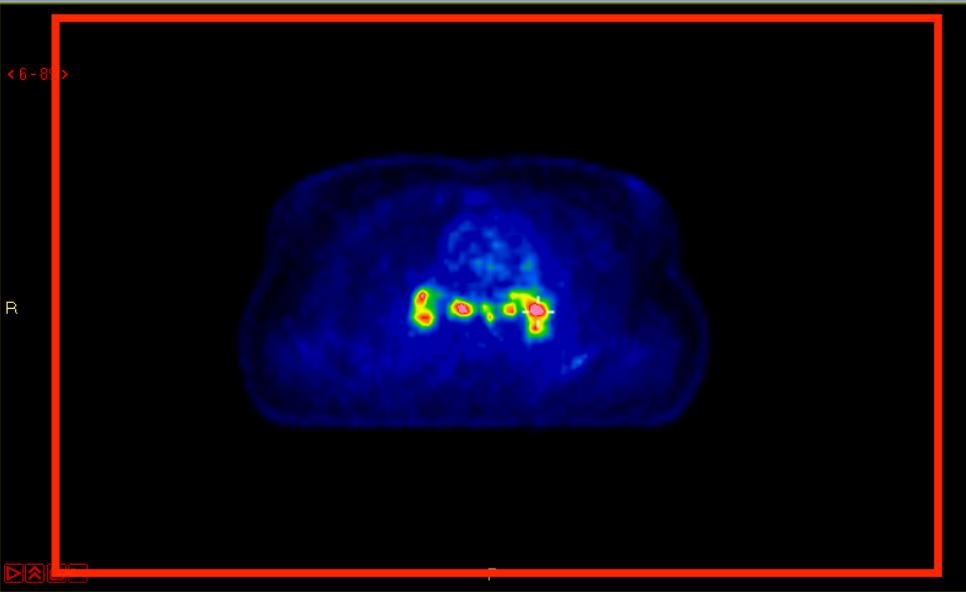
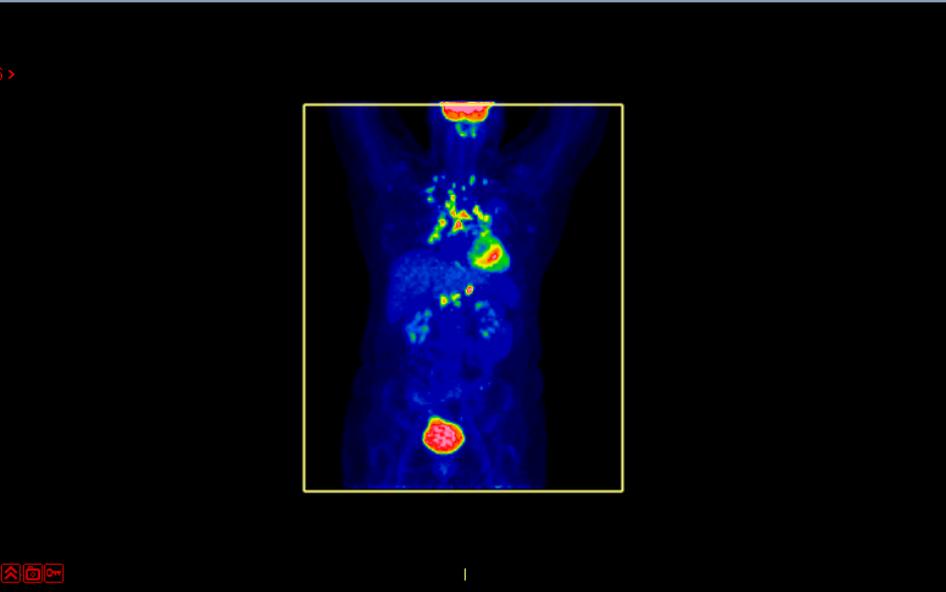
Windowing

Volume

Referencing

Flip

Selection

Workflow (Open for Reading)

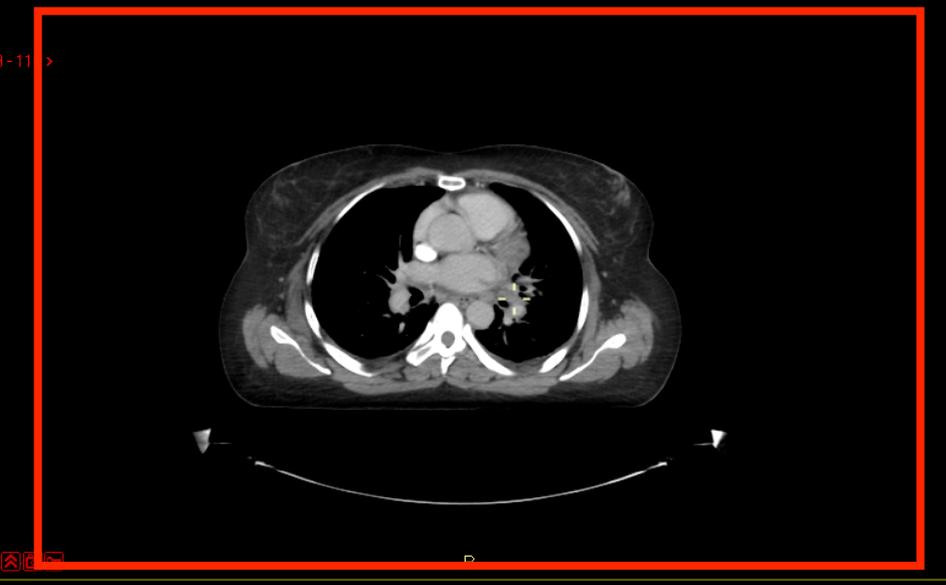
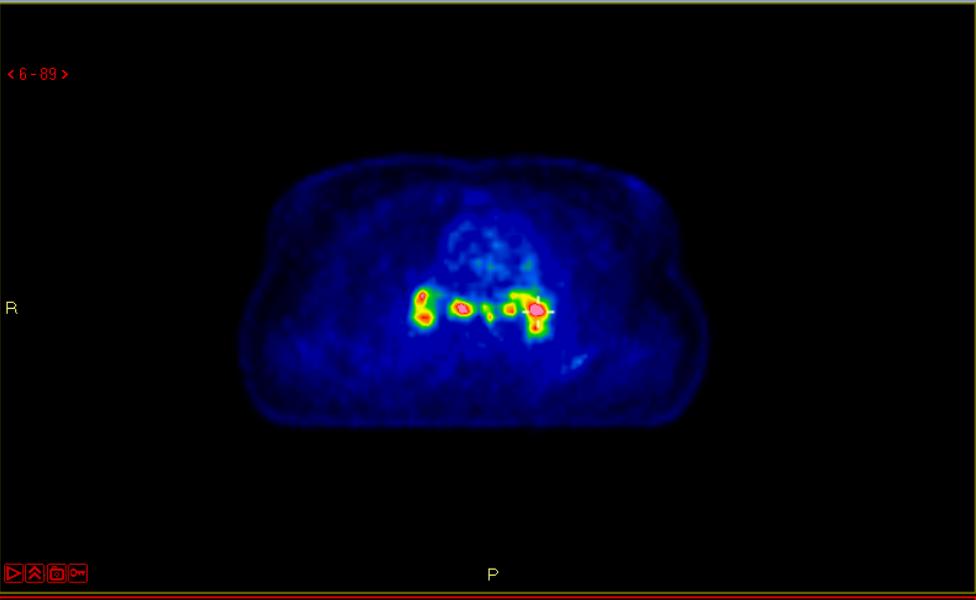
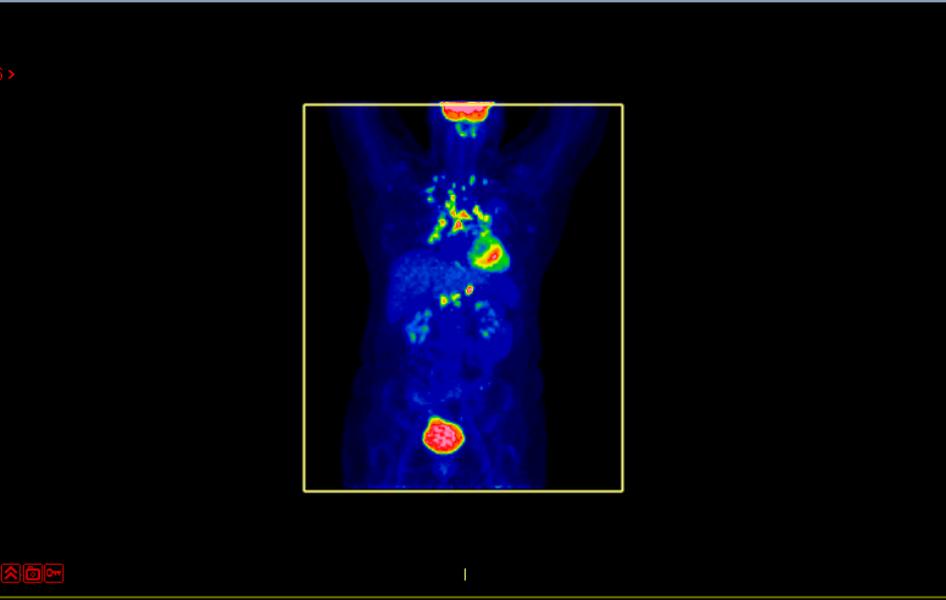
General Manipulations

Windowing

Volume

Referencing

Flip Selection

Workflow (Open for Reading)

General Manipulations

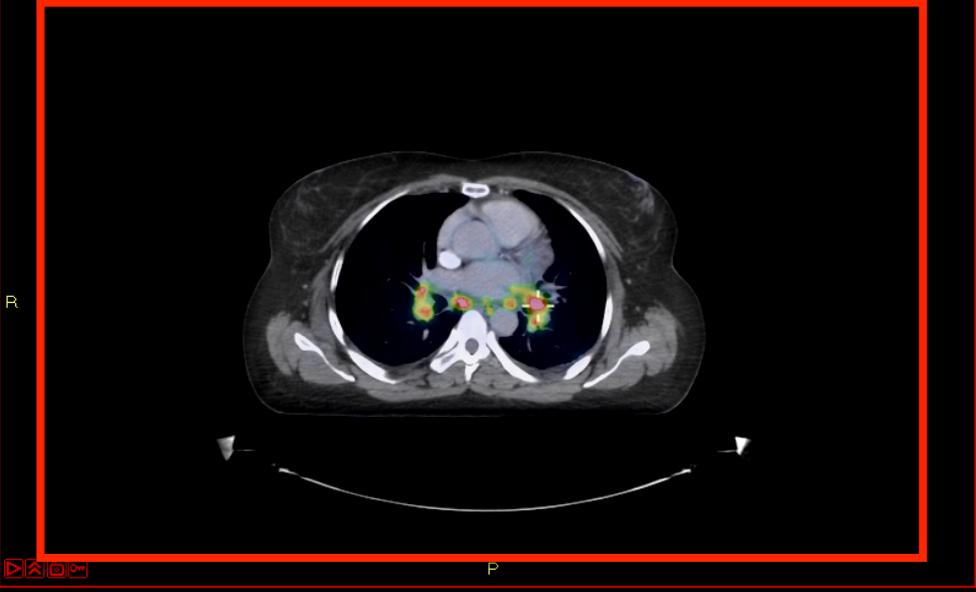
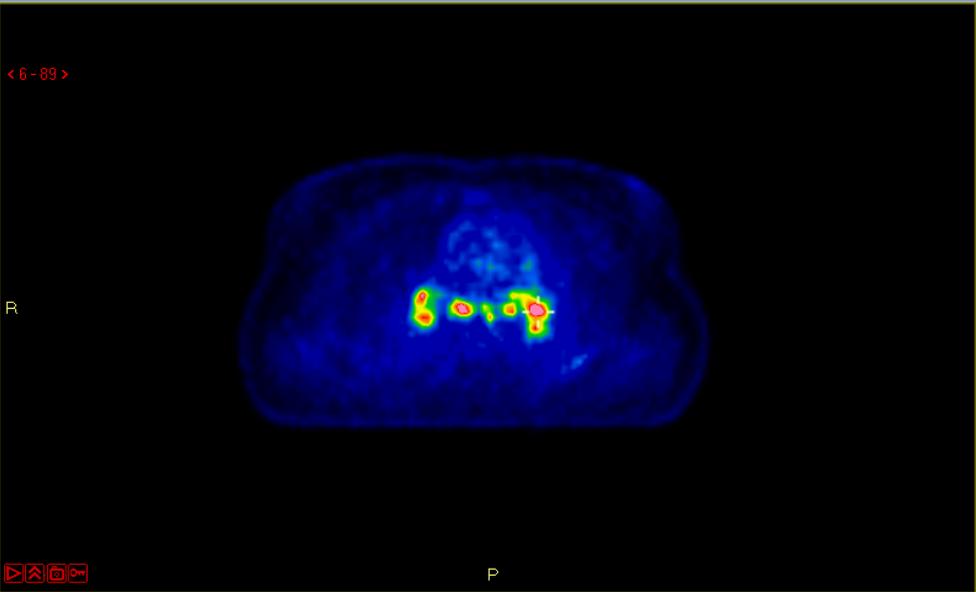
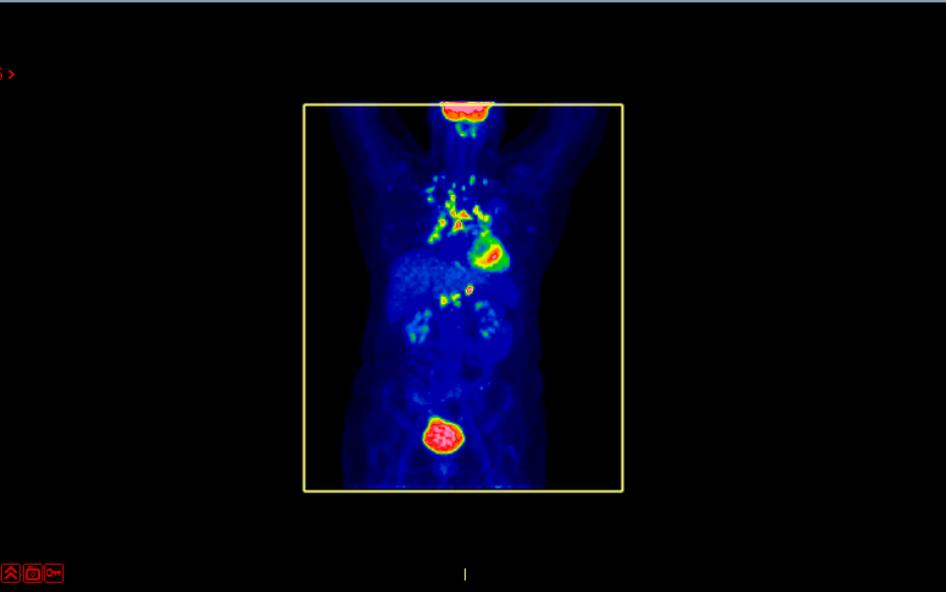
Windowing

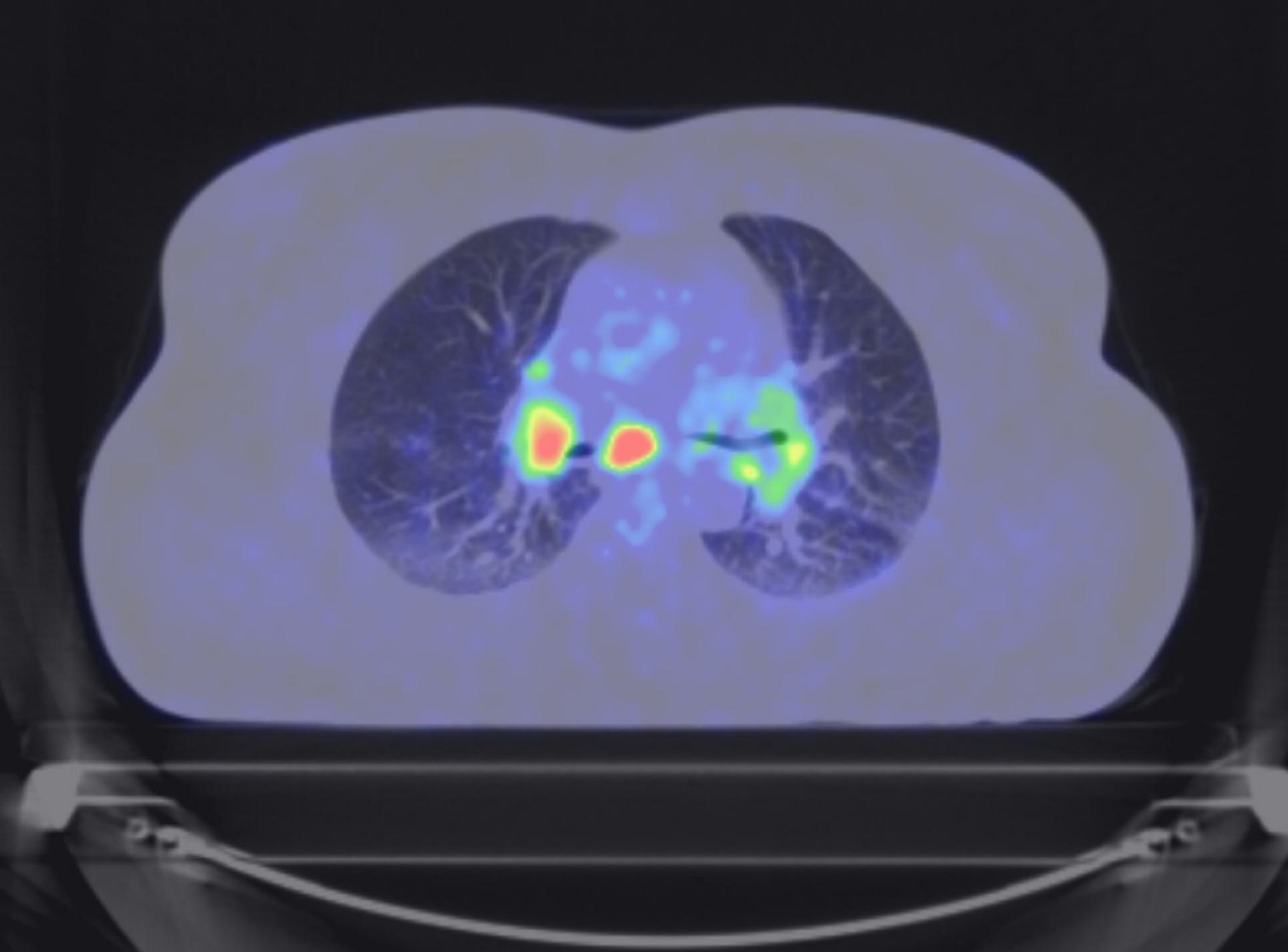
Volume

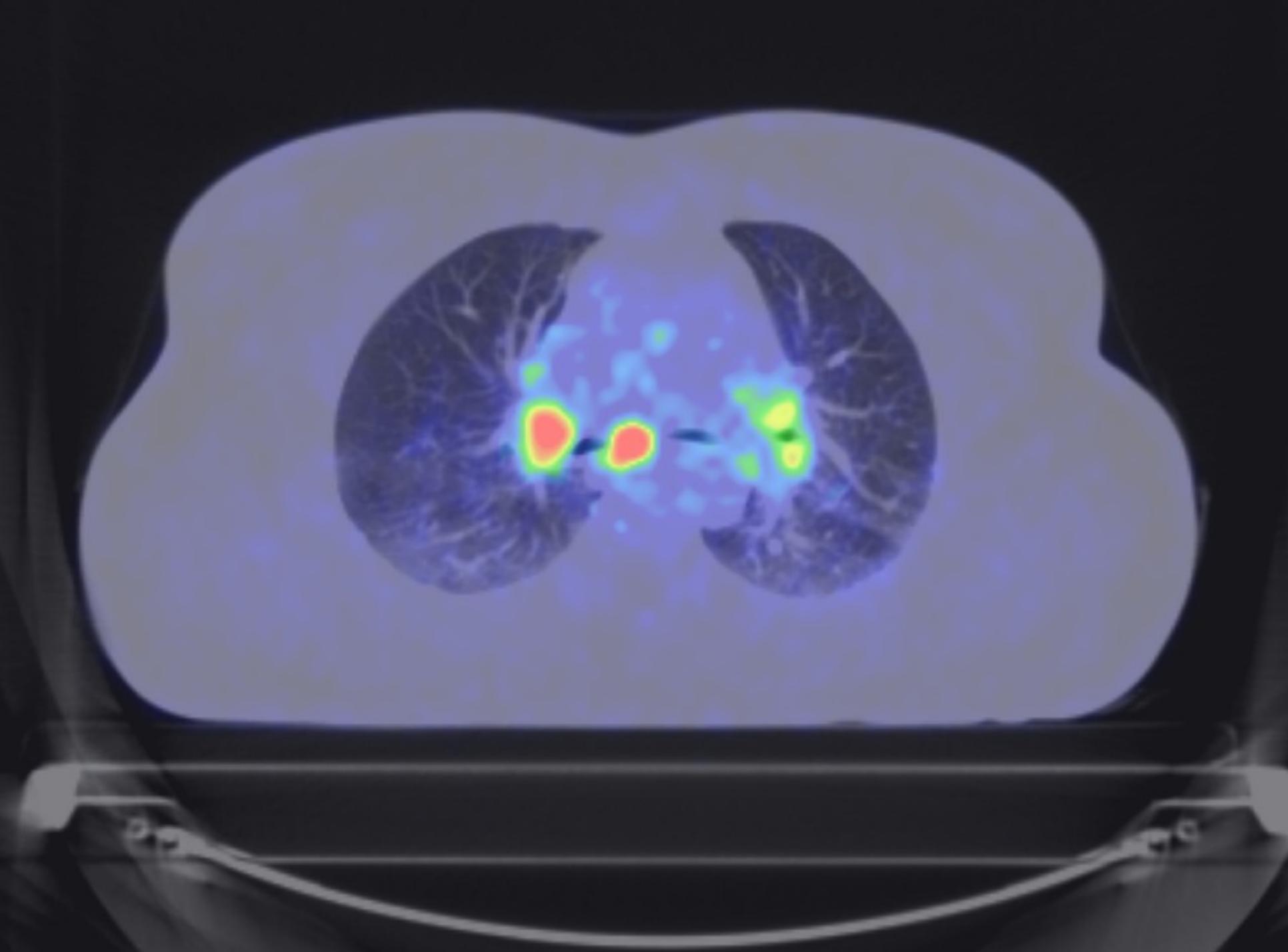
Referencing

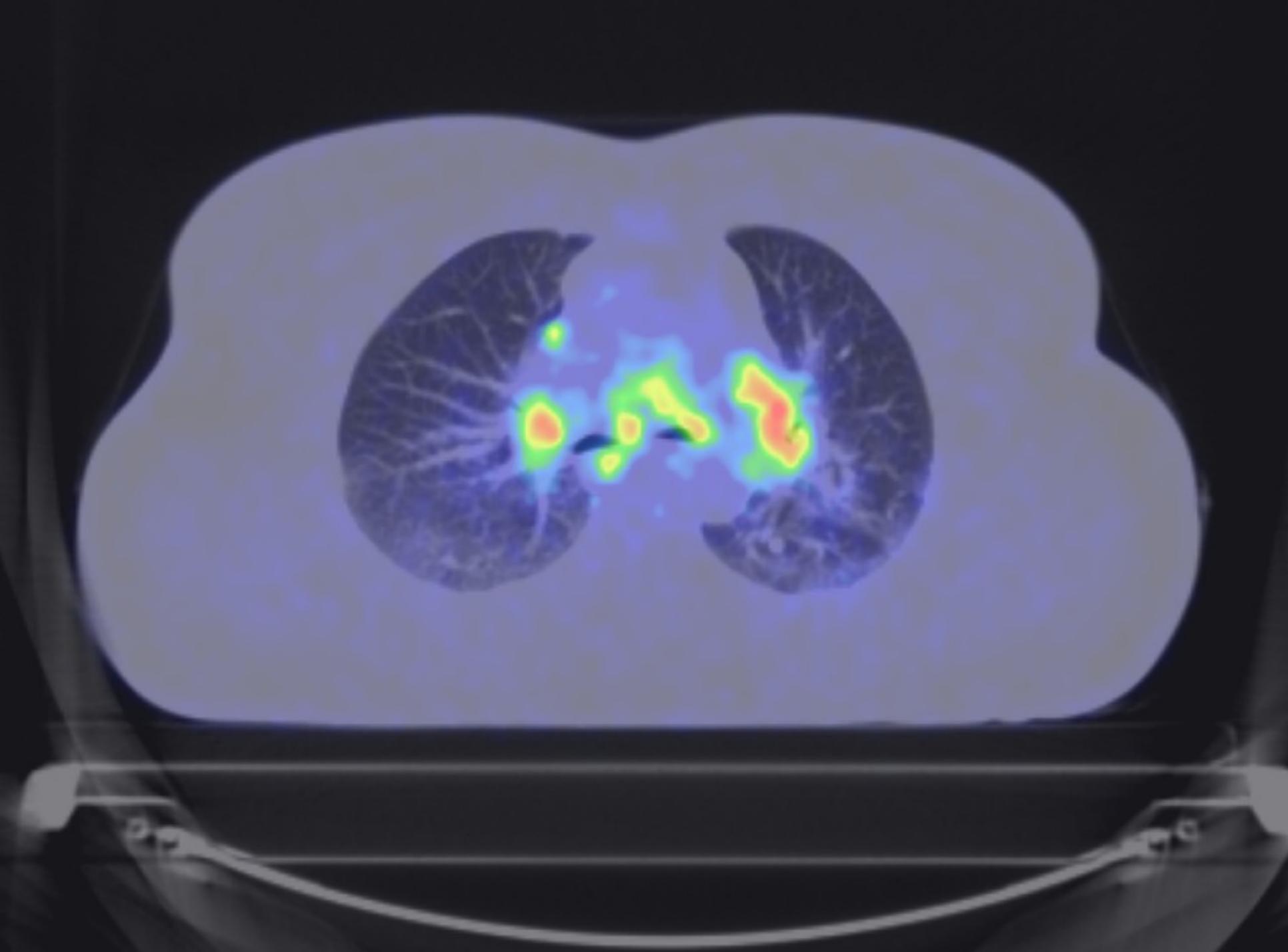
Flip

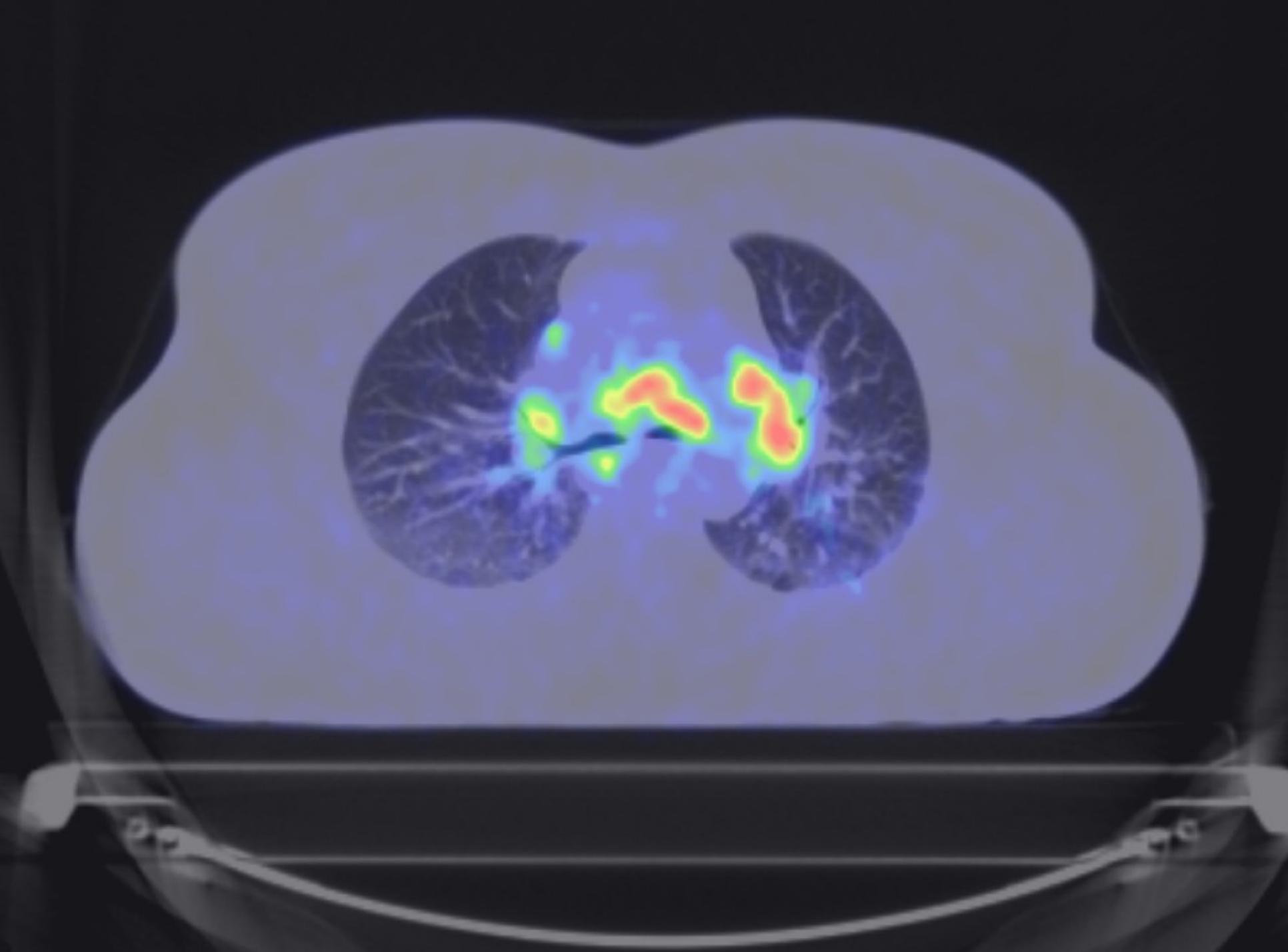
Selection

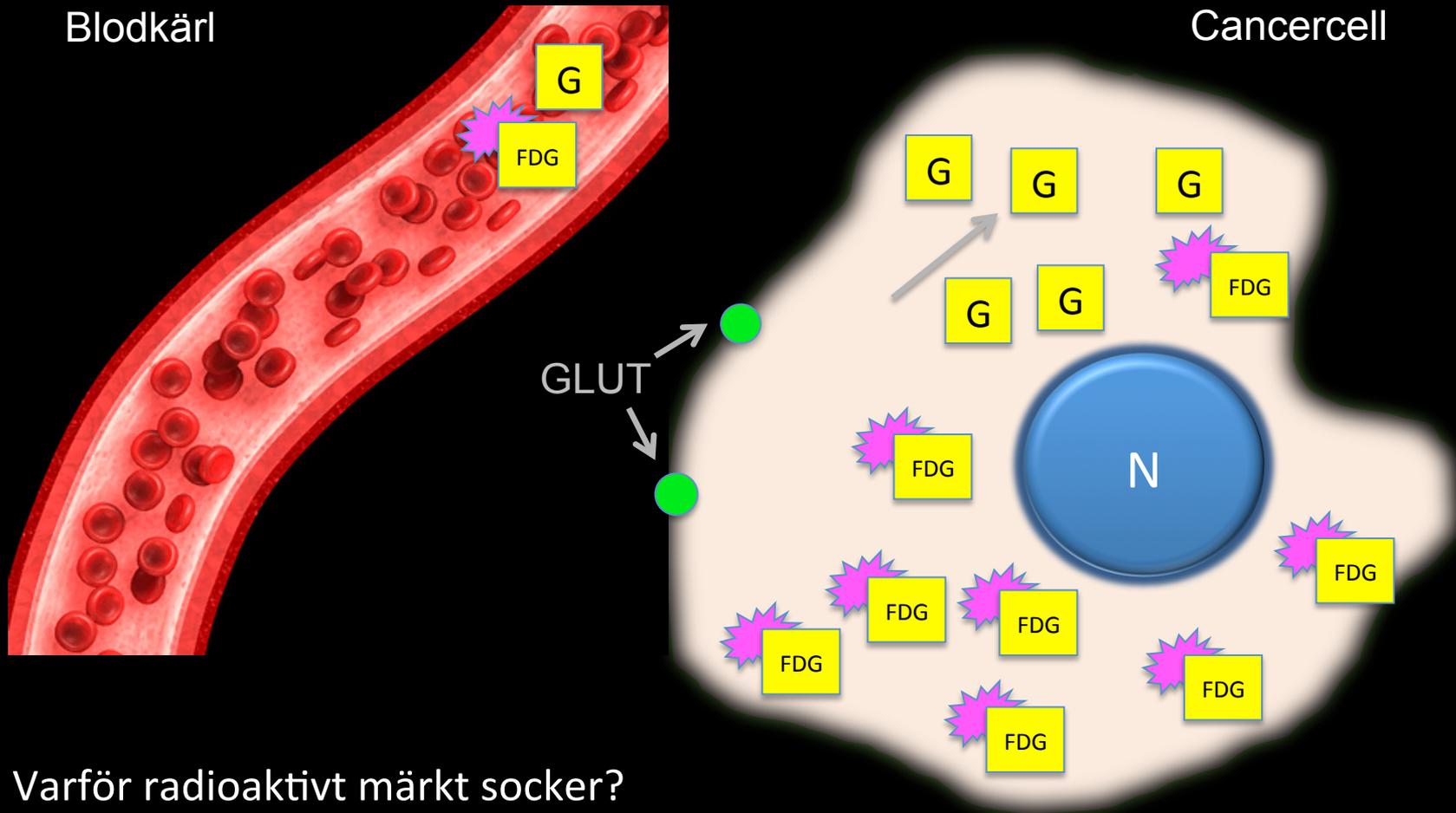

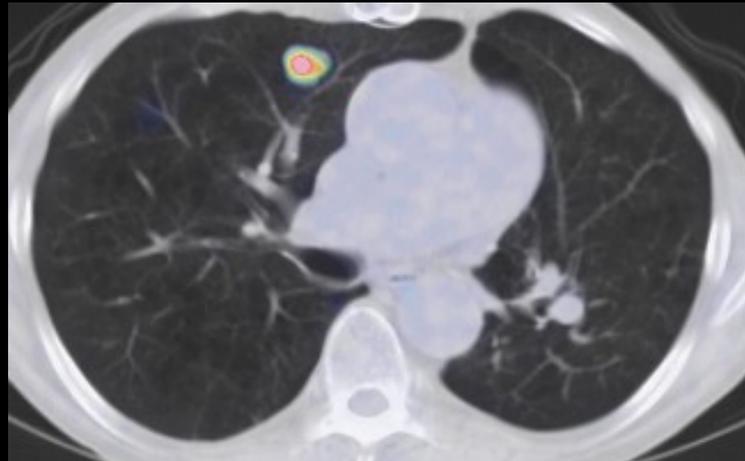
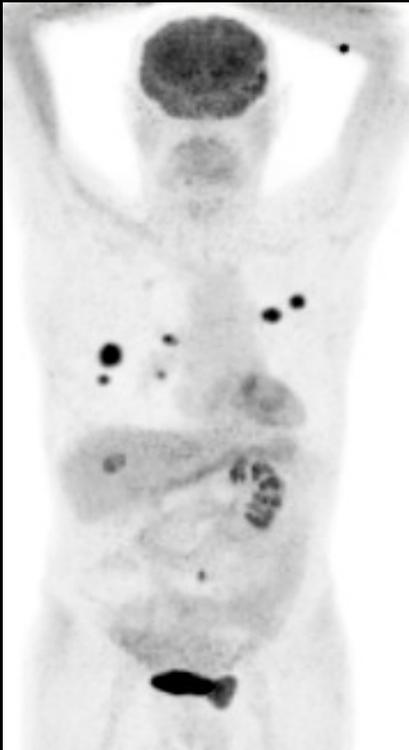
^{18}F -FDG-upptag i cancerceller

Varför radioaktivt märkt socker?
Ökad metabolism - ökat behov av snabb energi

Metoden PET-CT

- Kvalitativ och kvantitativ metod
 - Fysiologiskt/Patologiskt
 - Kvalitativ: Detektion och visuell bedömning
 - Kvantitativ: SUV , dynamiska parametrar

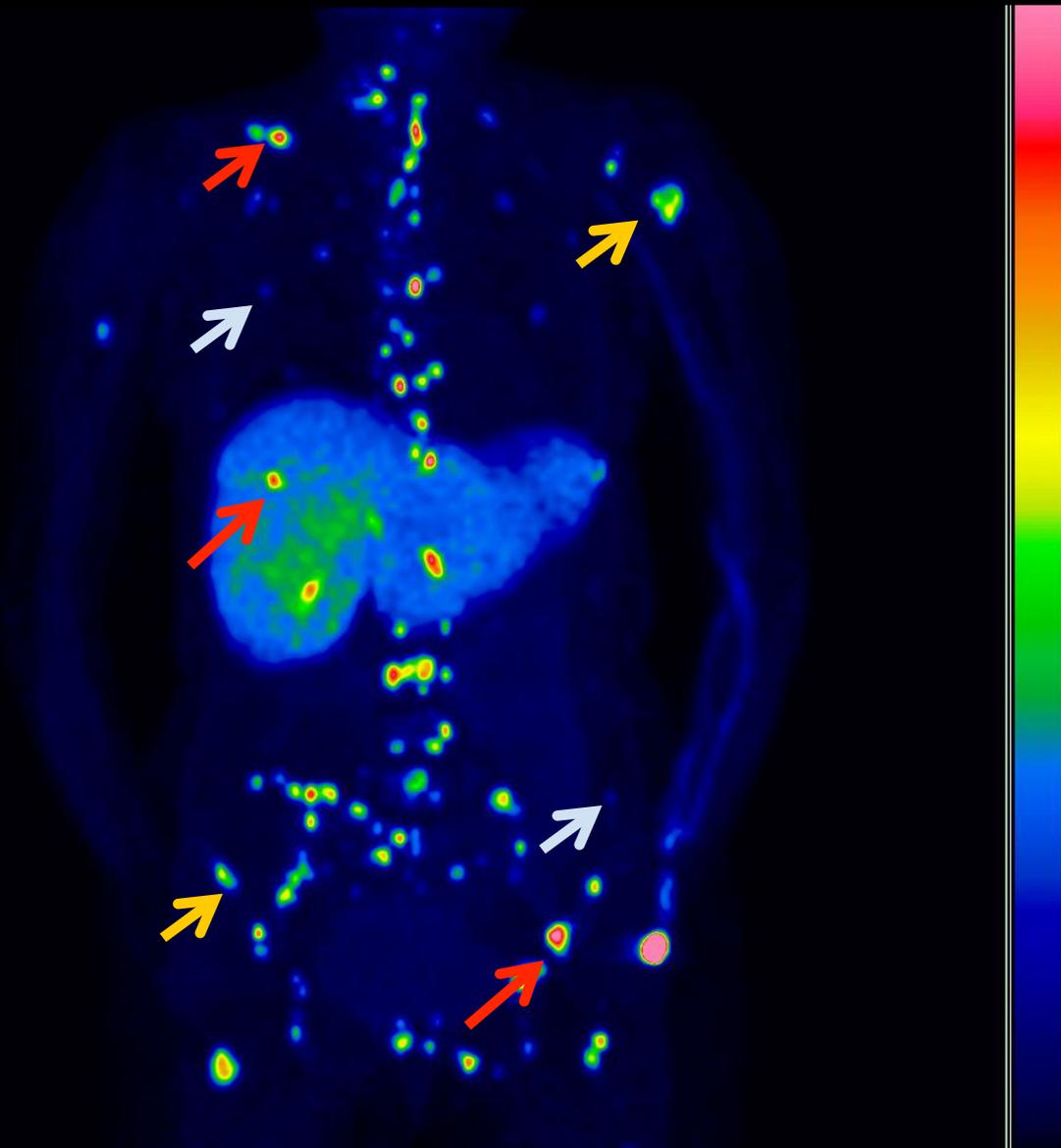
Intensivt

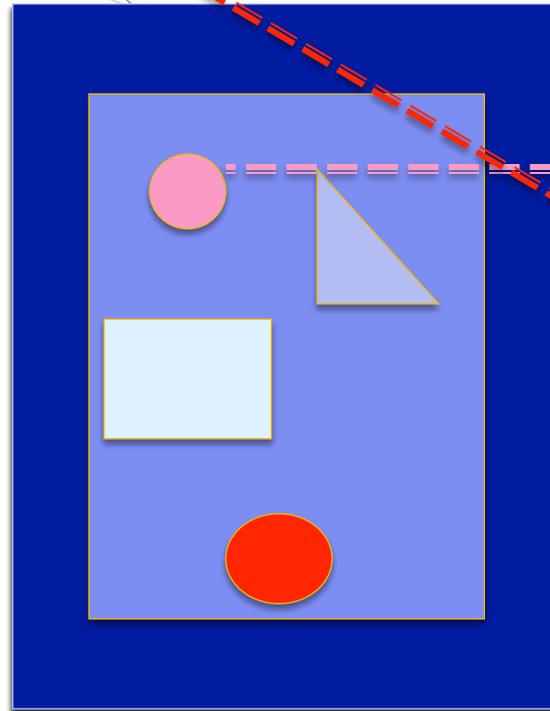
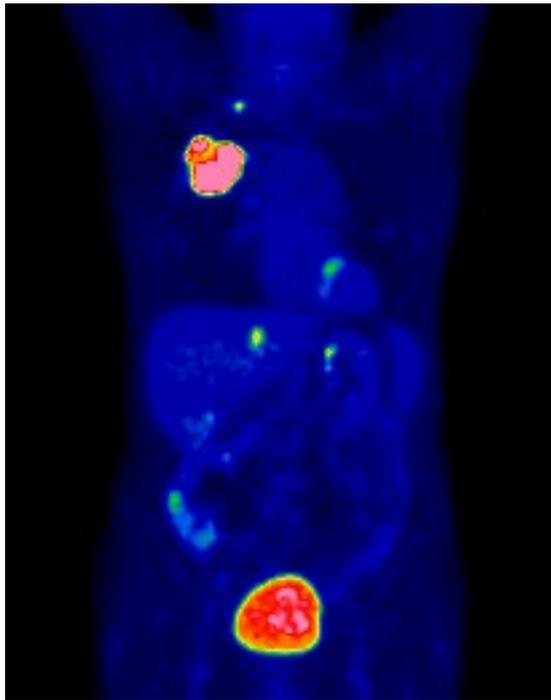
Måttligt

Svagt

SUV: Standardized uptake value

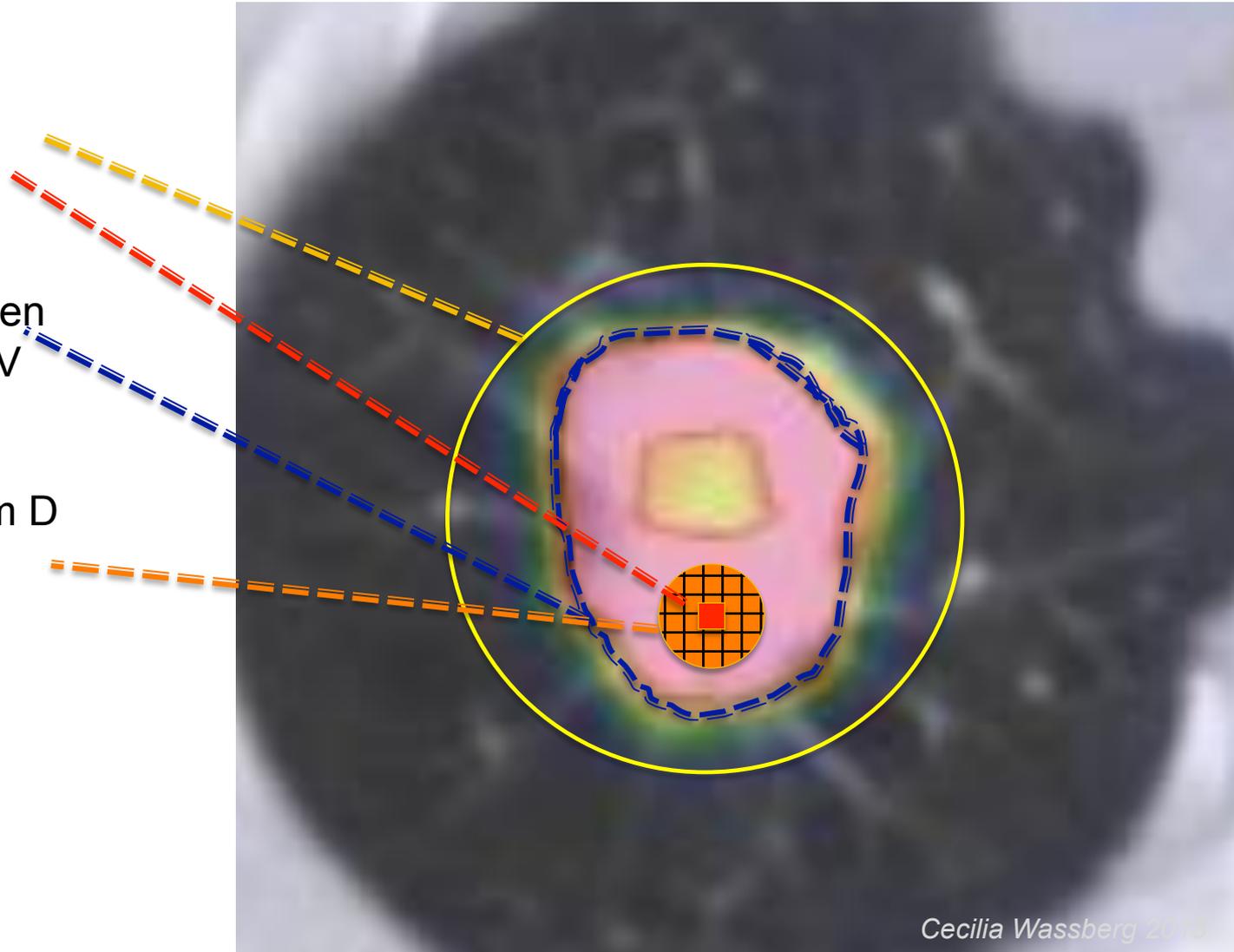

$$\text{SUV} = \frac{C}{\text{Injicerad dos} / \text{Kroppsvikt}}$$

kroppsvikt
lean body mass
body surface area

SUV: olika sätt att rapportera

- ROI/VOI
 - SUVmean
 - SUVmax
- Isocontouring
 - Tröskelvärden
 - 2,5 SUV
 - 50%
- VOI (sfär) 1,2 cm D
 - 1 cm³
 - SUVpeak

18F-FDG PET/CT och kliniska indikationer

	<u>Stadiumindelning</u>	<u>Behandlingsrespons</u>	<u>Recidiv</u>
Lunga	++++	+	+++
Lymfom	++++	++++	++
Malignt melanom	++	+	+++
Head- och Neck	++++	+	++
Kolorektal	+++		+++
Esofagus	++		++
Oklara primärtumörer	++++		
Gyn (cervix och ovarial)	+		+
Bröst	+++		++
Prostatacancer	Andra tracers		

Bakgrund - PET-DT och Lungcancer

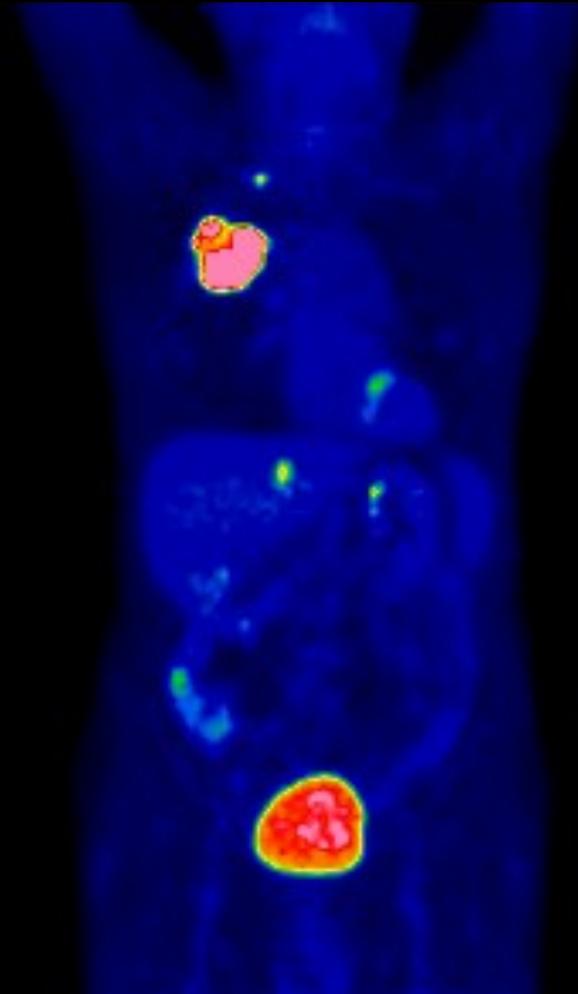
Nationella riktlinjer för
lungcancervård 2011
– stöd för styrning och ledning

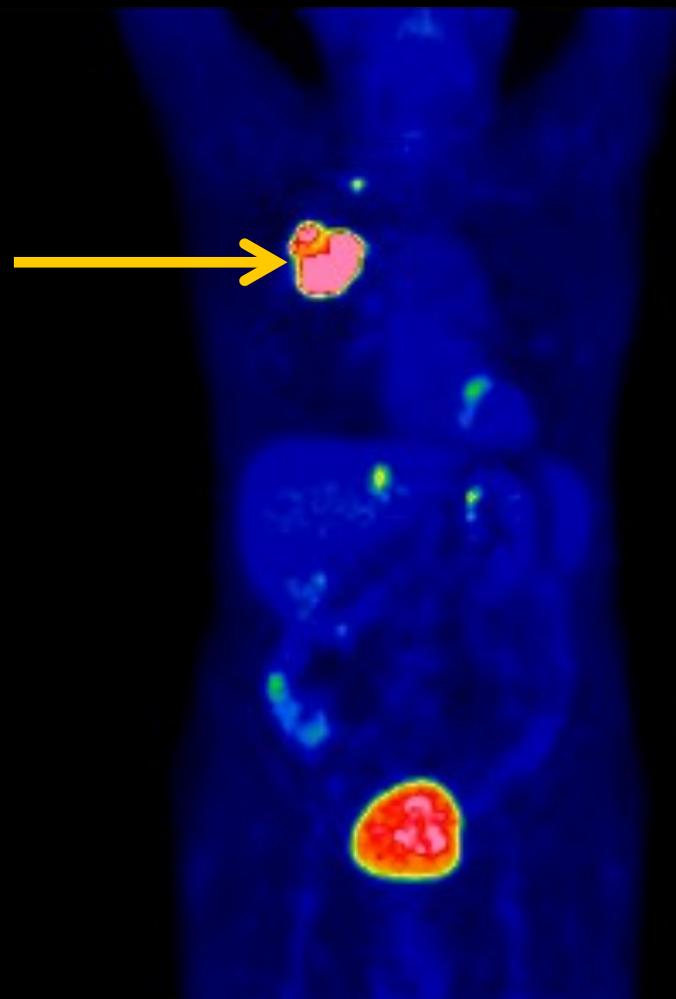
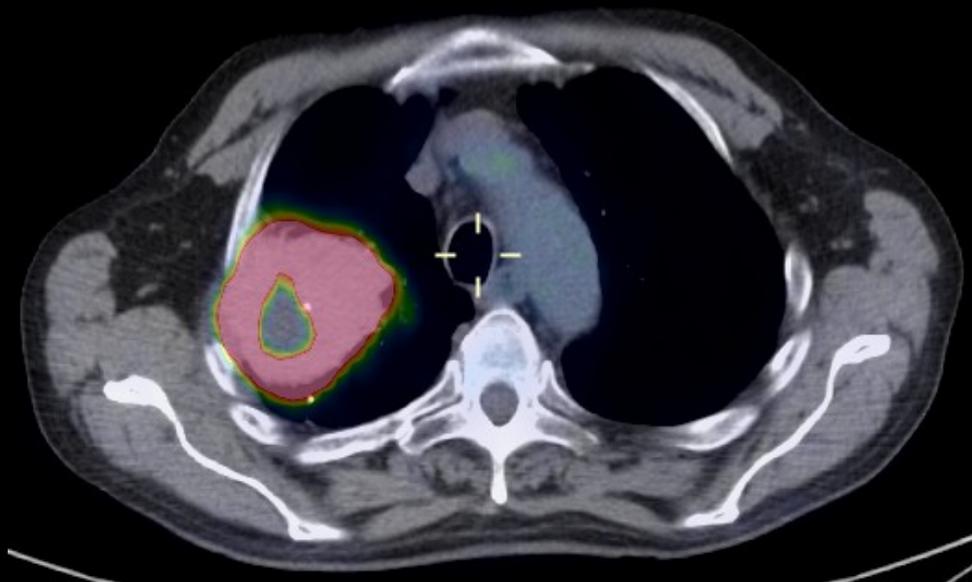
 Socialstyrelsen

- 2008 gjordes PET-DT på 21% (637 personer) av alla nydiagnostiserade fall av lungcancer
- Icke-småcellig lungcancer
- Behovet av PET-DT är sannolikt tre gånger så stort i utredningsfasen
- Varierade mellan de olika sjukvårdsregionerna (8-41%)

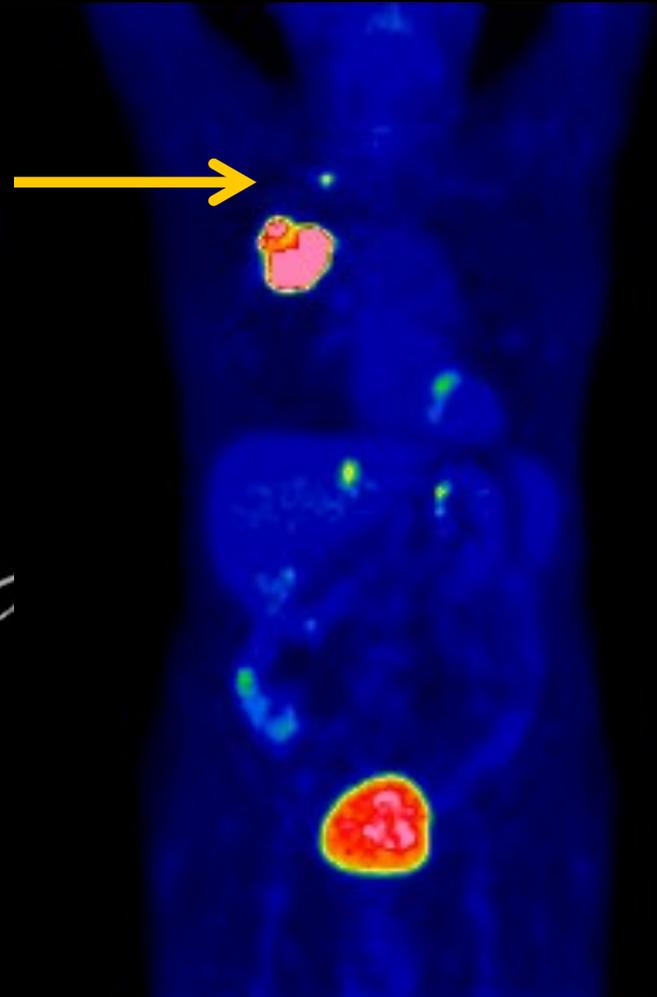
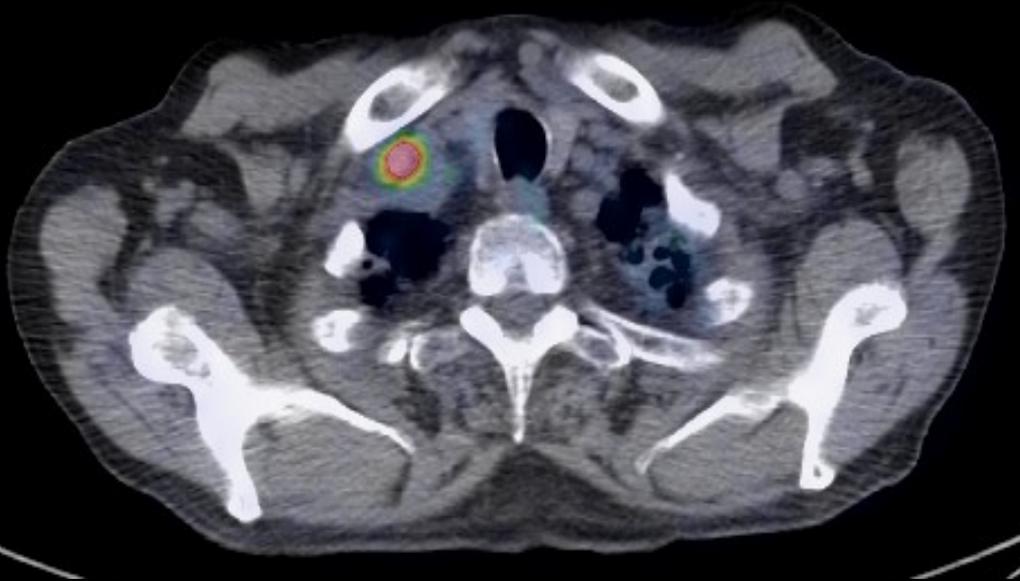
Tumörutbredning av icke-småcellig lungcancer

- Fall: 68-årig rökare. CT har visat en tumör i höger lunga.
- FDG PET/CT inför planerad kirurgi
 - Tecken på spridning?

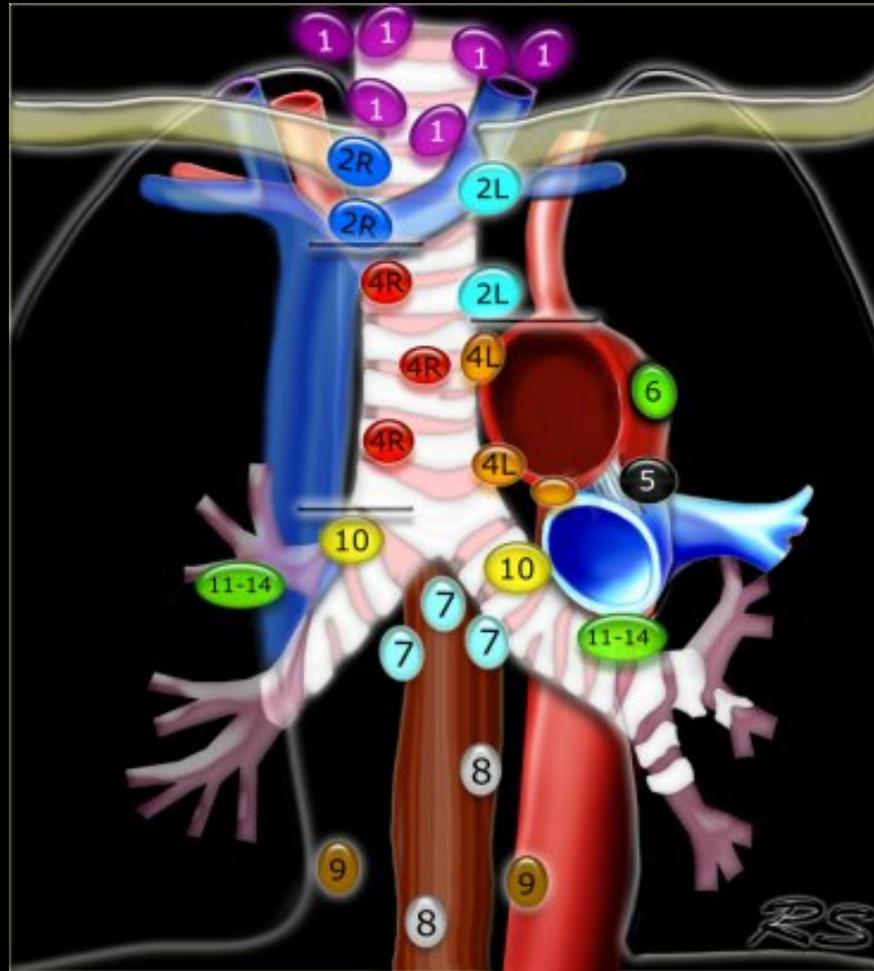

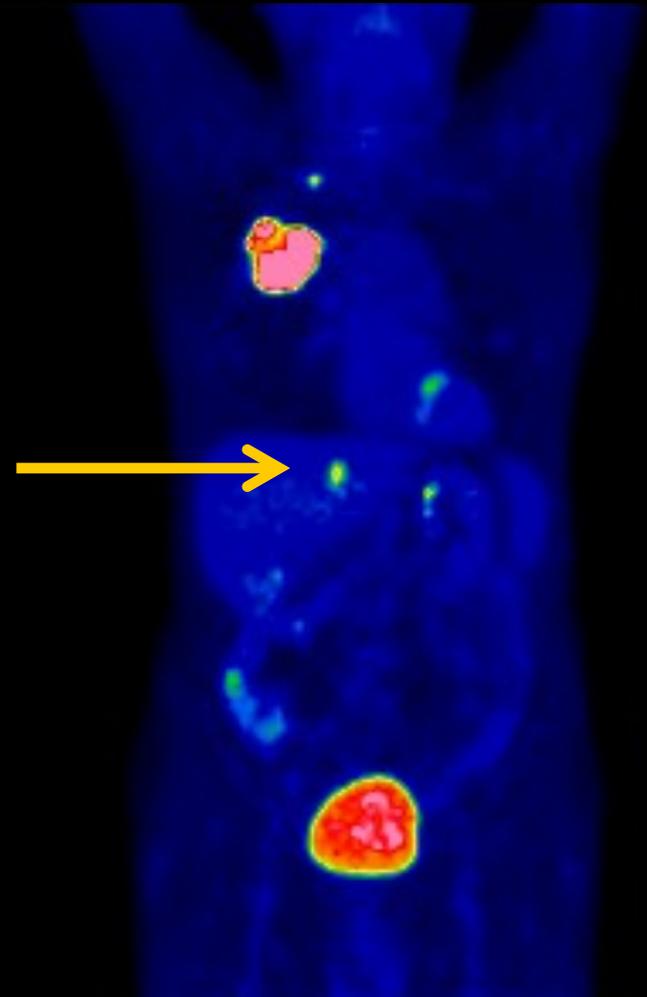
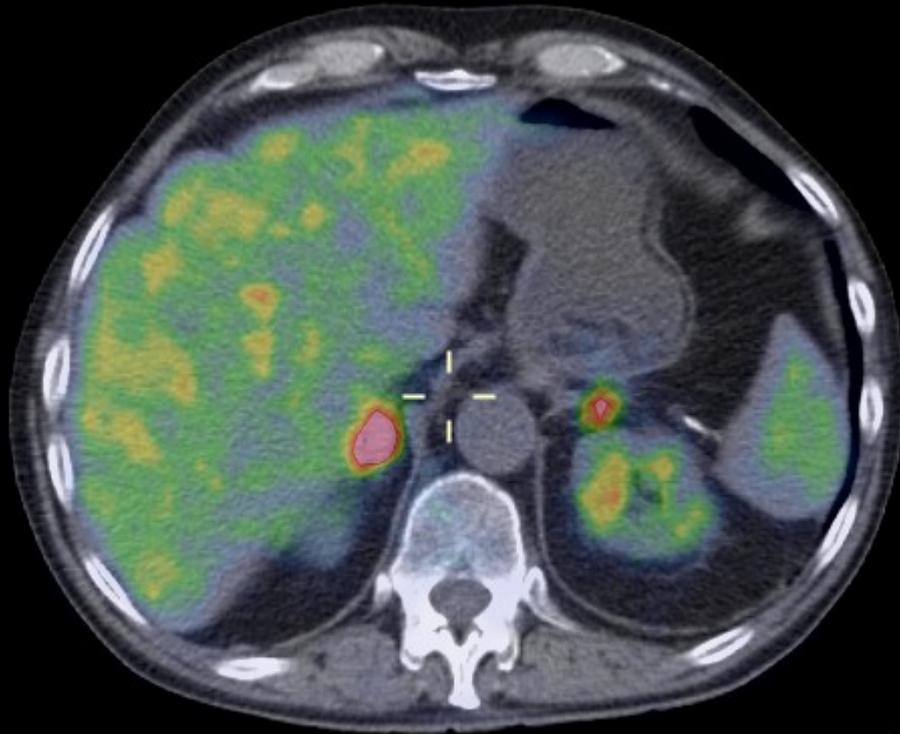
- Staging av Icke-småcellig lungcancer
 - T: Primärtumörens utbredning
 - N: Regional lymfkörtelutbredning
 - M : fjärrmetastasering

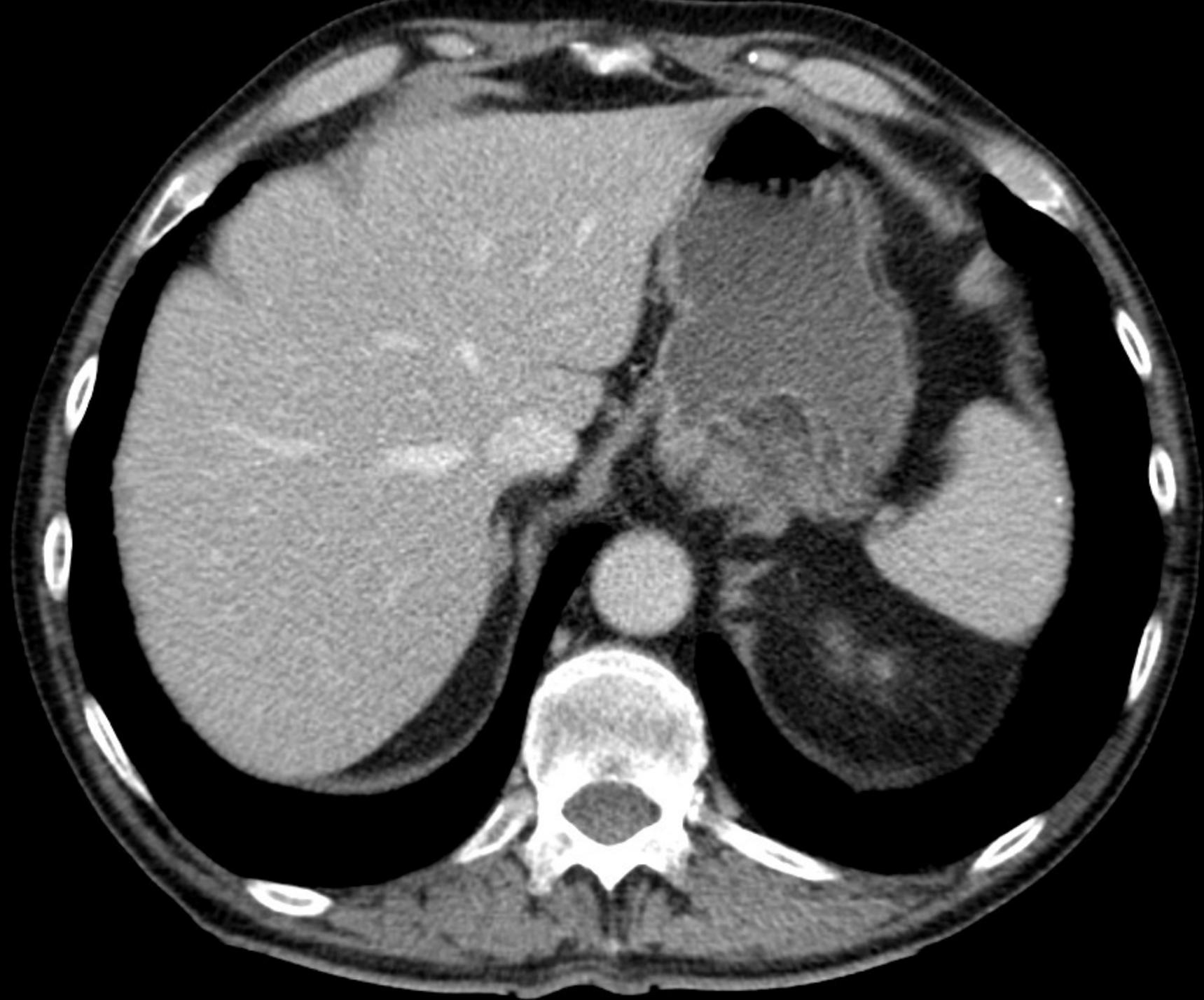
- Staging av Icke-småcellig lungcancer
 - T: Primärtumörens utbredning
 - N: Regional lymfkörtelutbredning
 - M : fjärrmetastasering

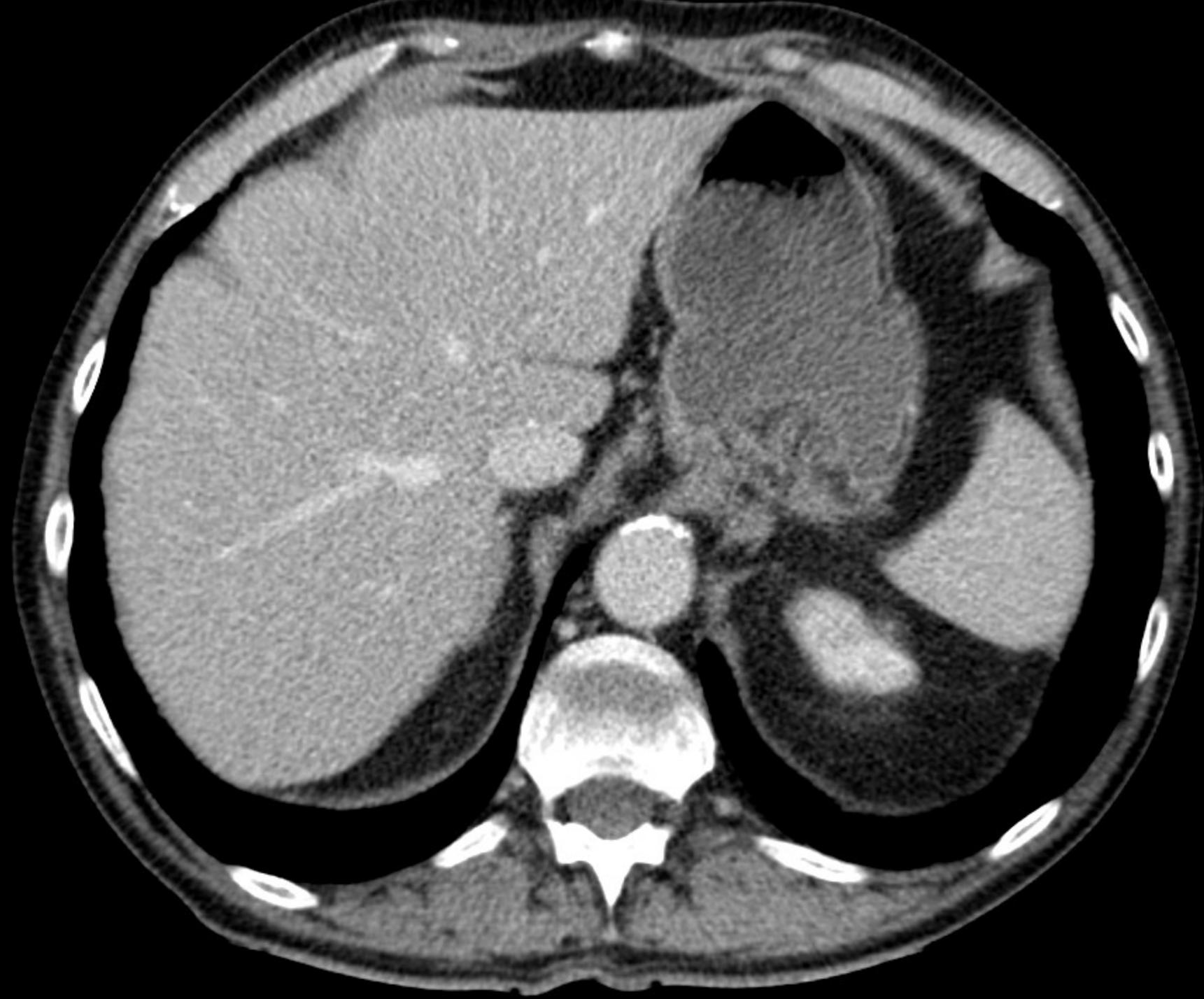
N-staging

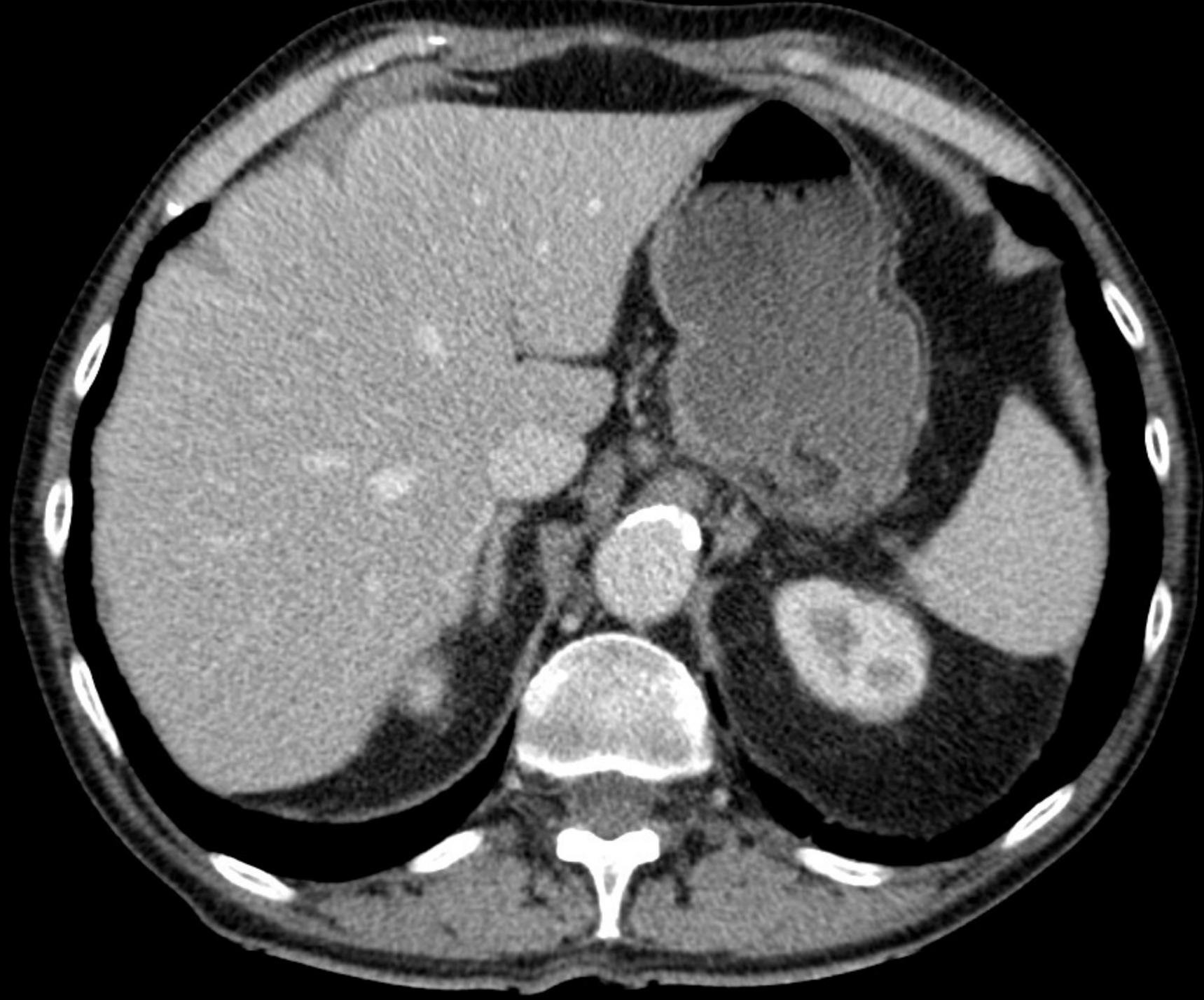

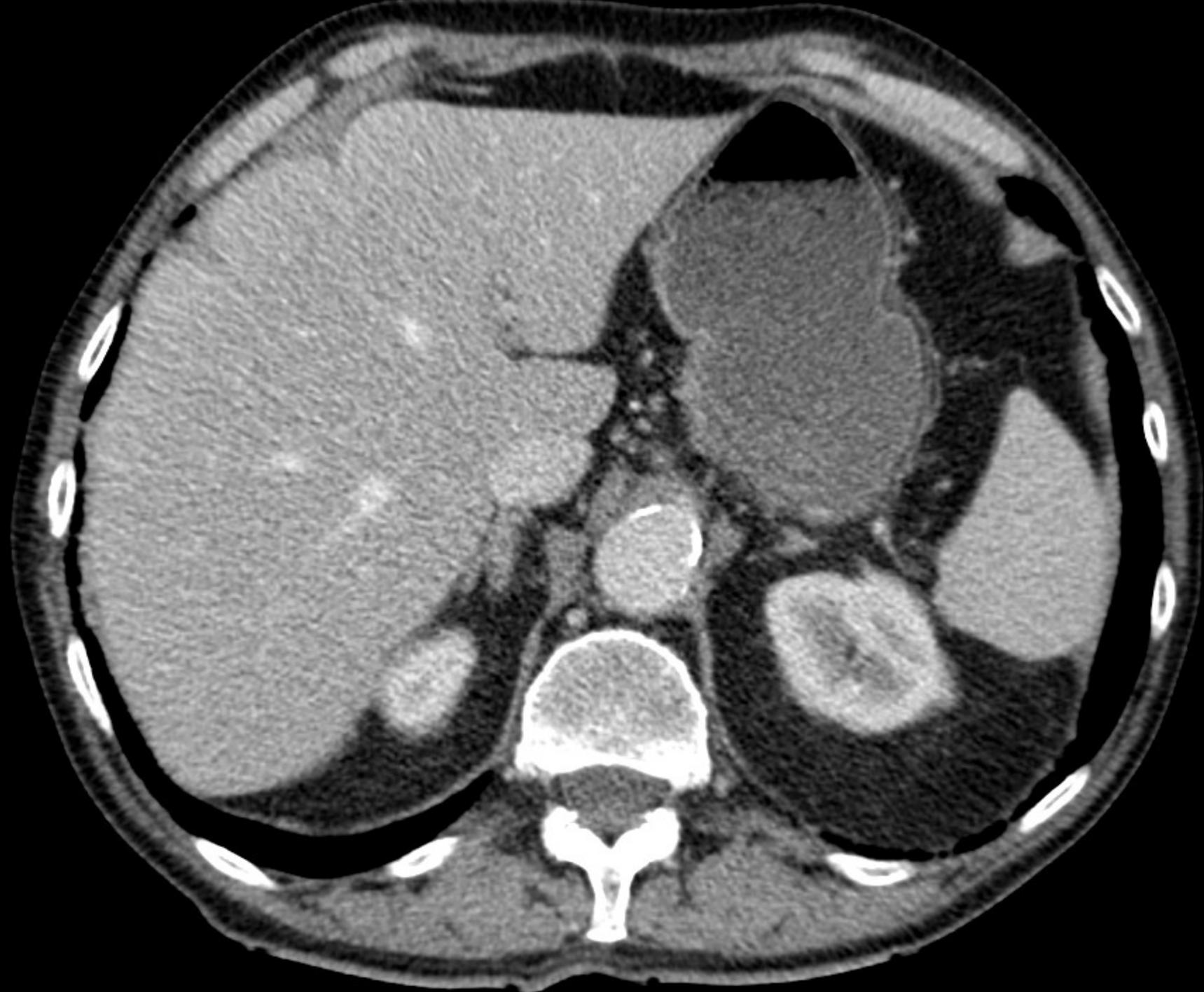

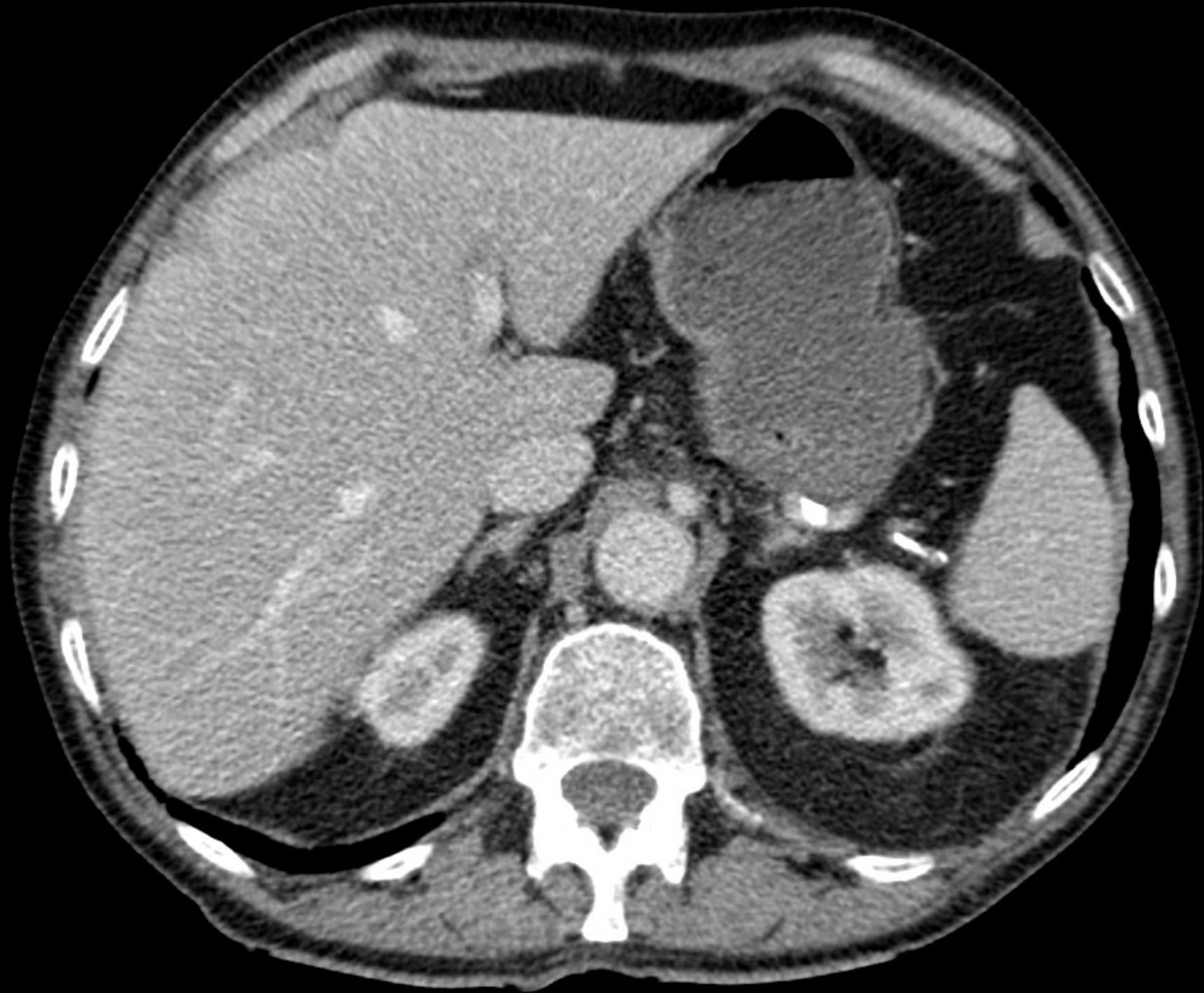
- Staging av Icke-småcellig lungcancer
 - T: Primärtumörens utbredning
 - N: Regional lymfkörtelutbredning
 - M : fjärrmetastasering

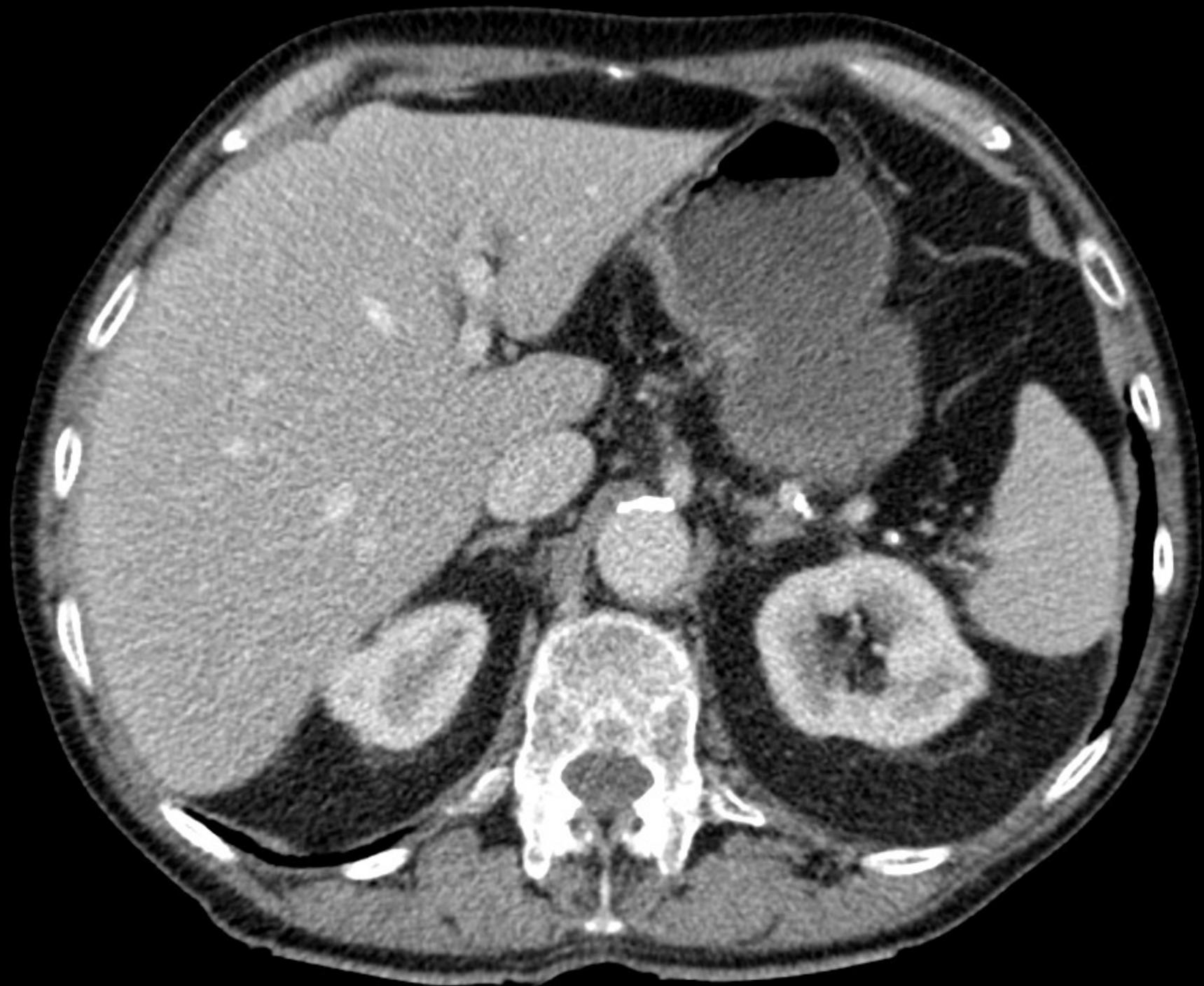

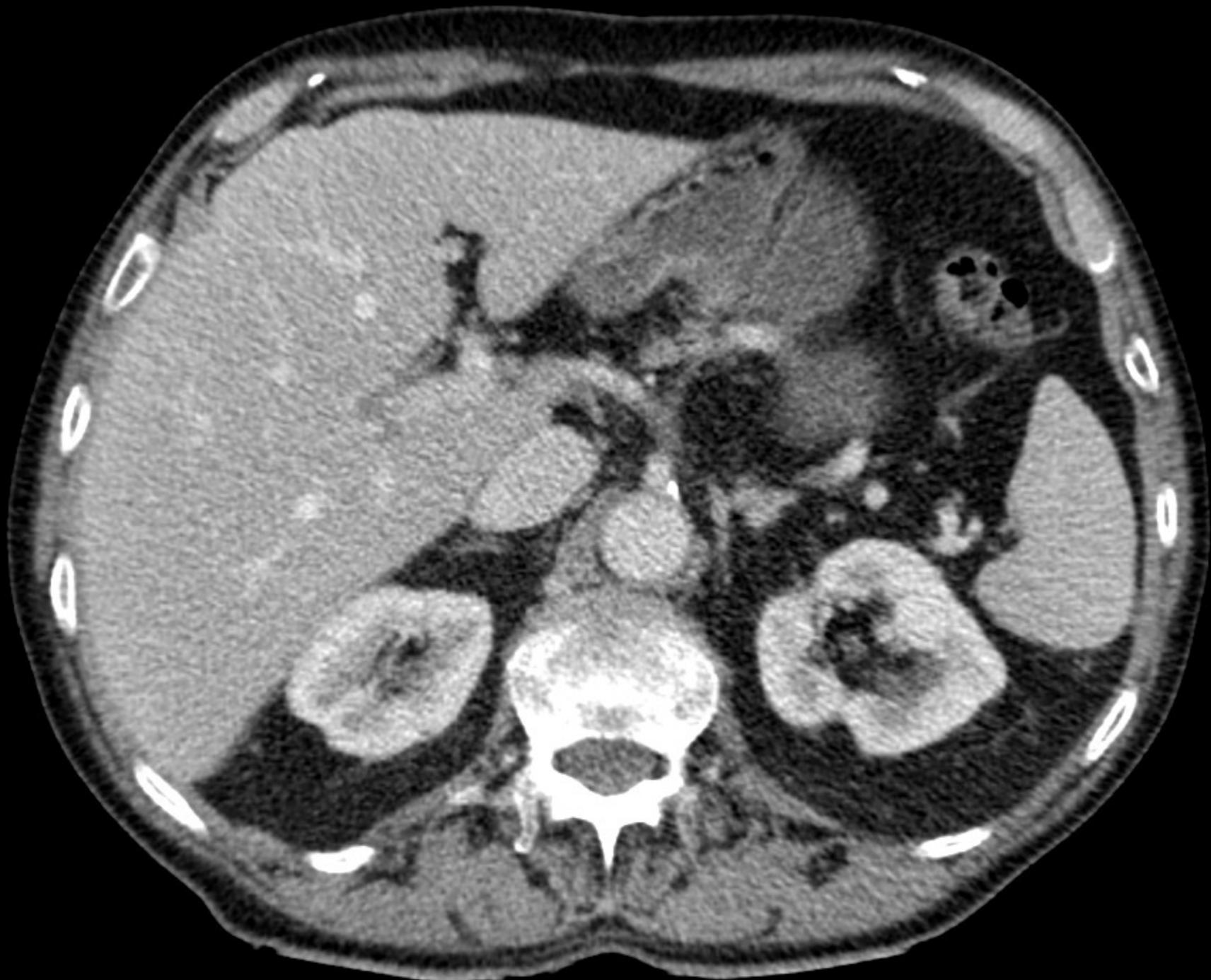

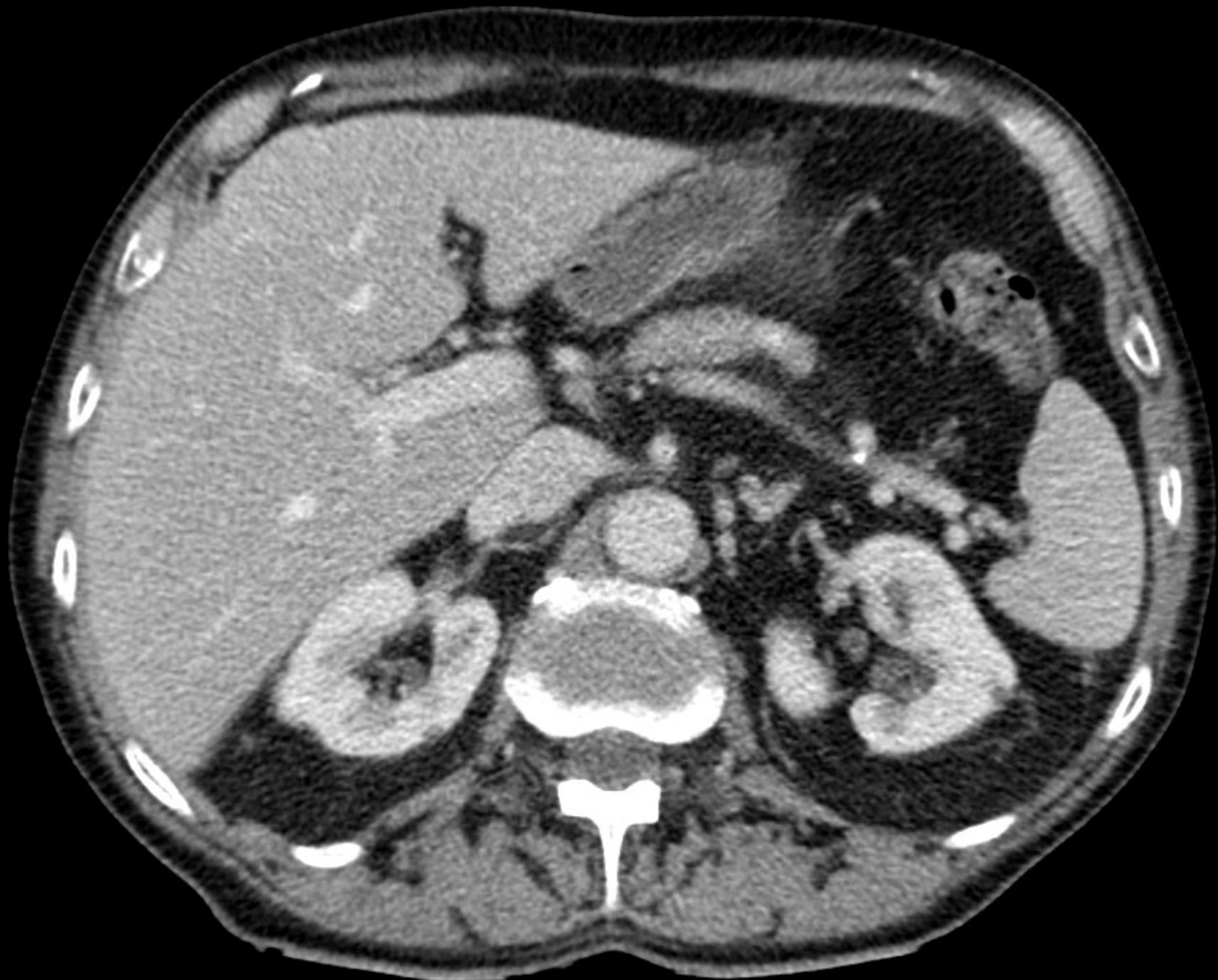

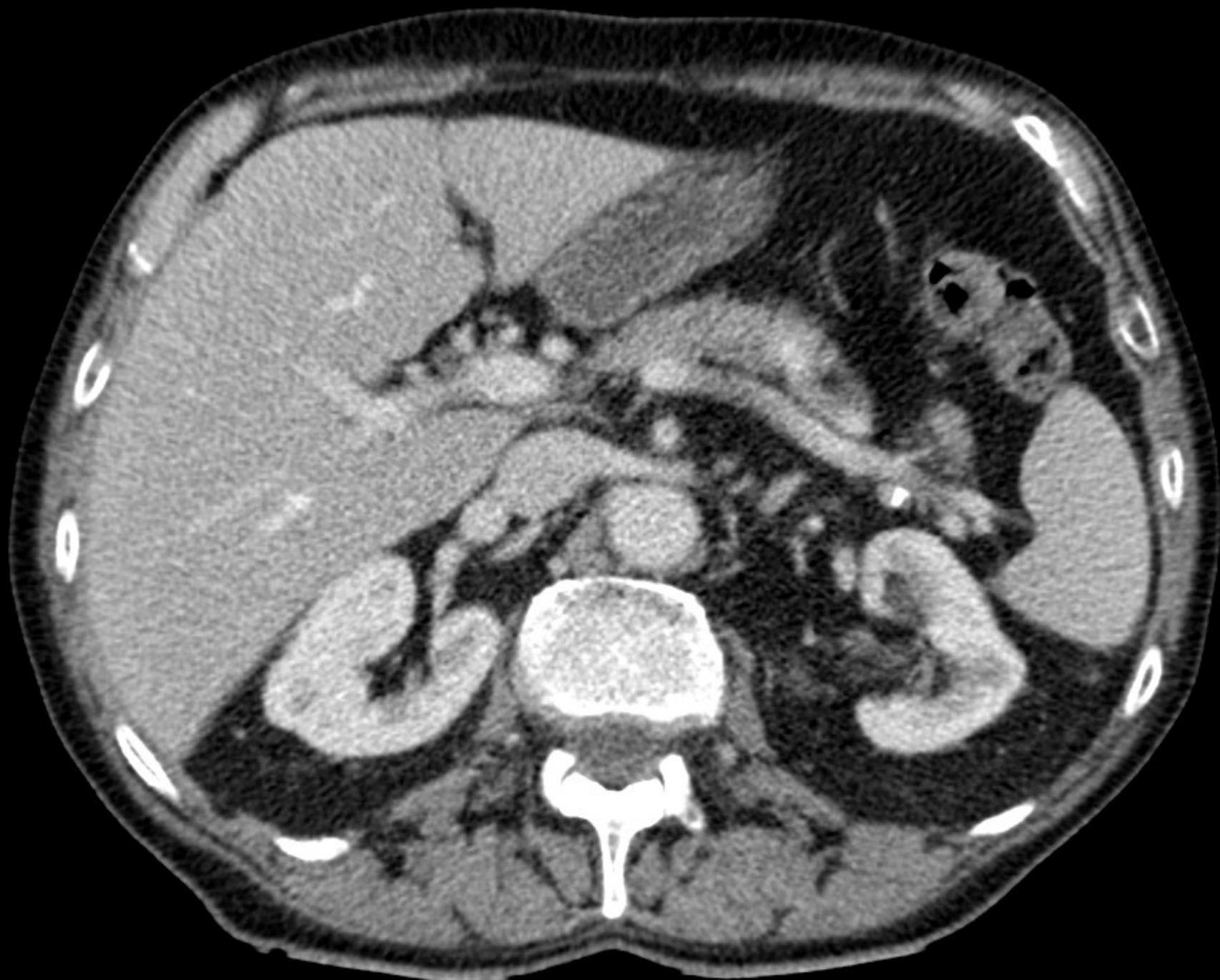

N och M-staging av NSCLC

- Mediastinala lymfkörtelmetastaser
 - Meta-analys
 - Sensitivitet CT 59% PET 83%
 - Specificitet CT 78% PET 92%
- Fjärrmetastaser
 - 10-20% påvisa fler fjärrmetastaser

Birim et al, Ann Thorac Surg,
2005;79:375-382, Fletcher et al JNM:
49:480-508, 2008,

PET-DT inför kurativ behandling

Nationella riktlinjer för
lungcancervård 2011
– stöd för styrning och ledning

Rekommendation om kartläggning av lungcancer inför kurativ behandling

Hälso- och sjukvården bör genomföra

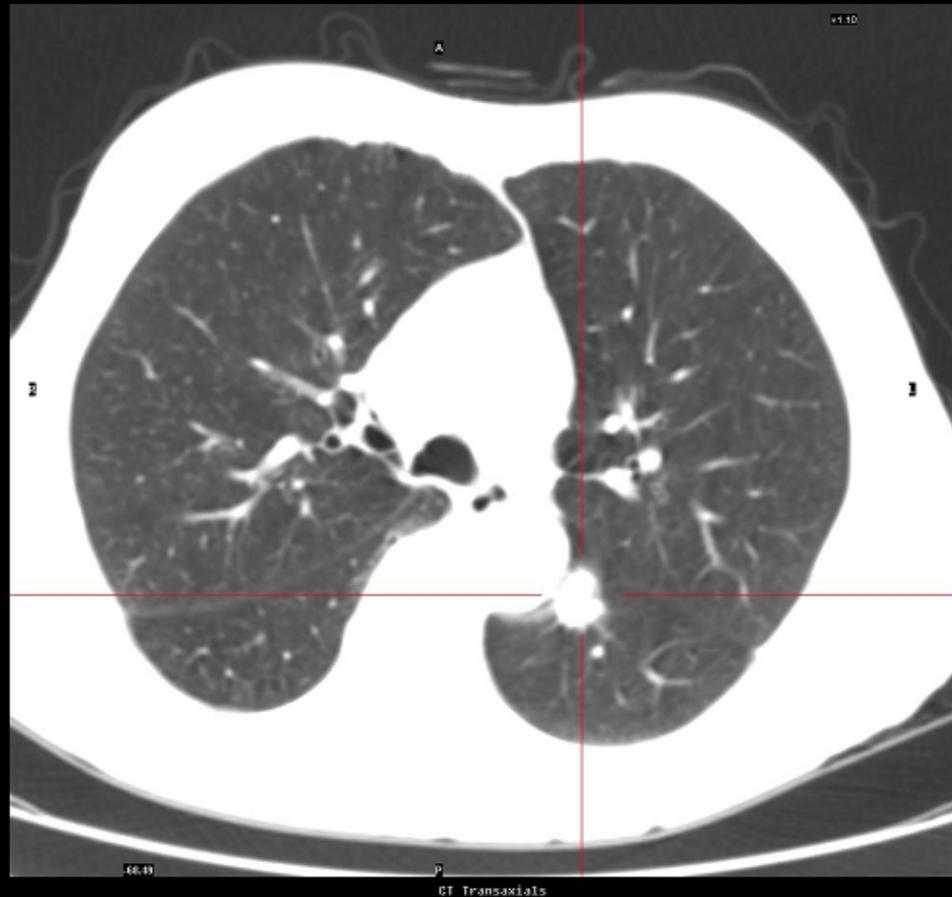
- PET-DT (*prioritet 2*) för att hitta metastaser till mediastinum och fjärrmetastaser (*prioritet 3*) på personer med icke småcellig lungcancer

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Icke-göra	FoU
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-----------	-----

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Icke-göra	FoU
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-----------	-----

Rundhård - Solitary Pulmonary Nodule

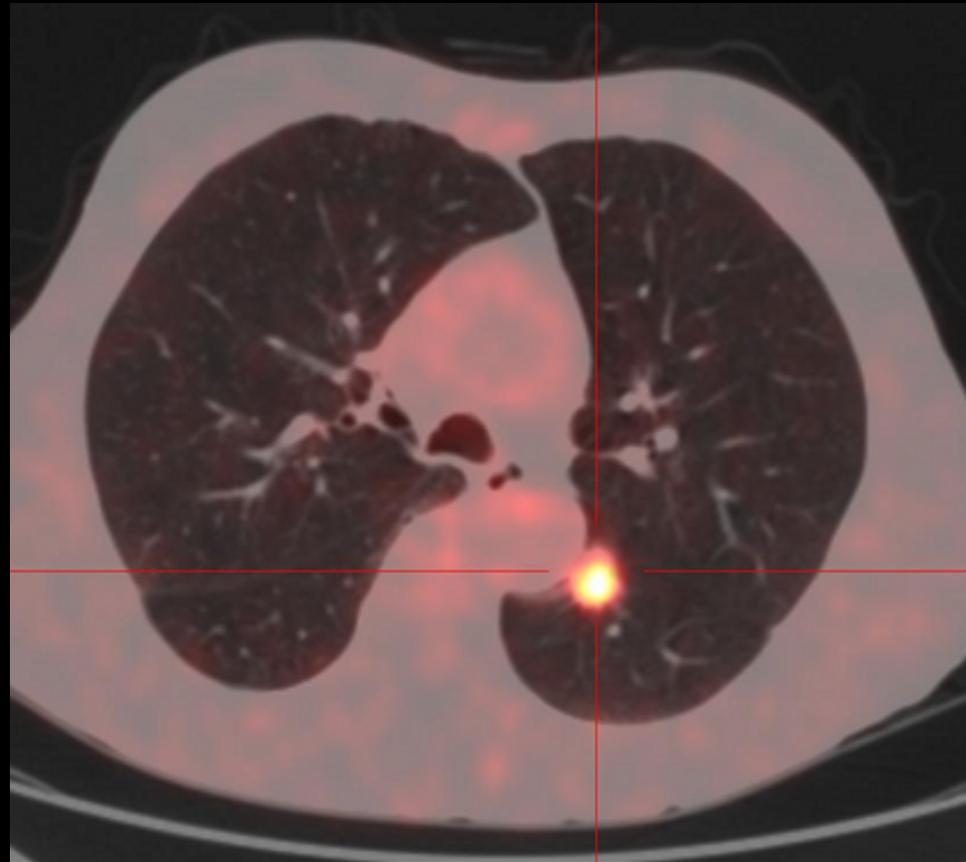
- Fall: M 64 år
 - Rökare
 - CT: 2,0 cm
- Malignitet?

Rundhård - Solitary Pulmonary Nodule

- M 64 år
 - Rökare
 - CT: 2,0 cm
- Malignitet?

$SUV_{max} = 7$

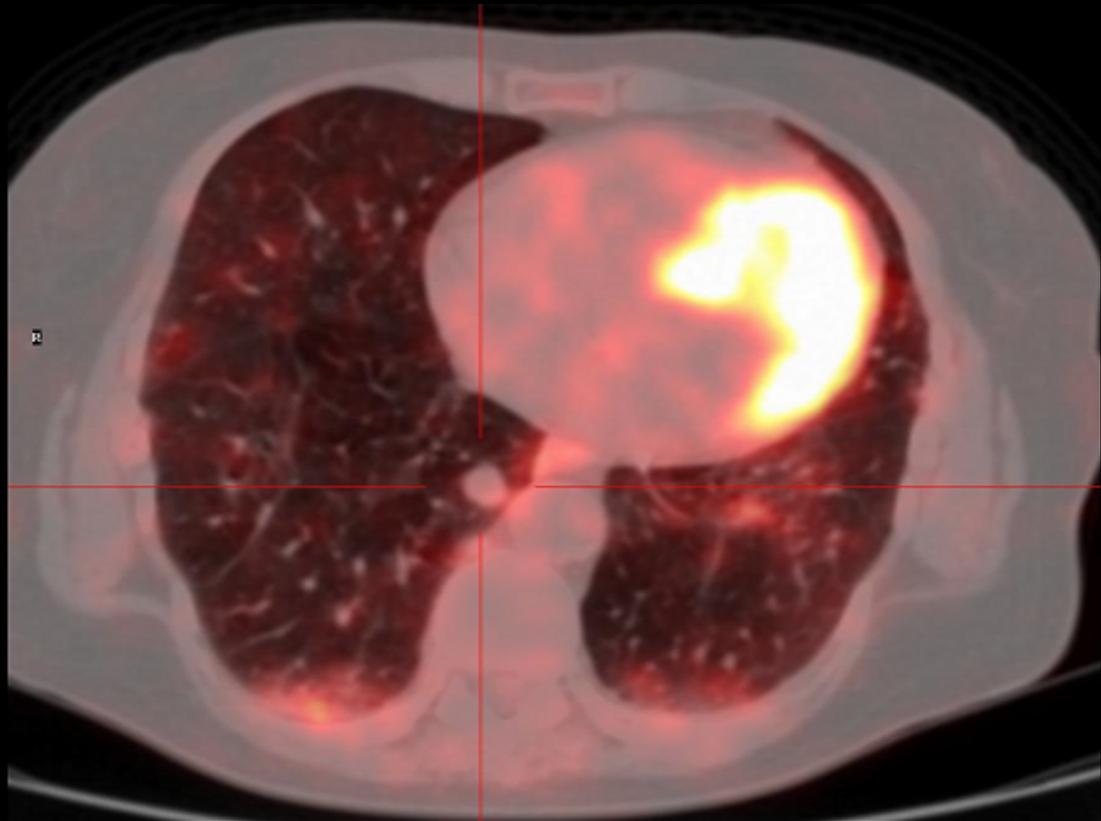
Rundhård - Solitary Pulmonary Nodule

- K 64 år
 - Rökare
 - CT: 1,5 cm
- Malignitet?

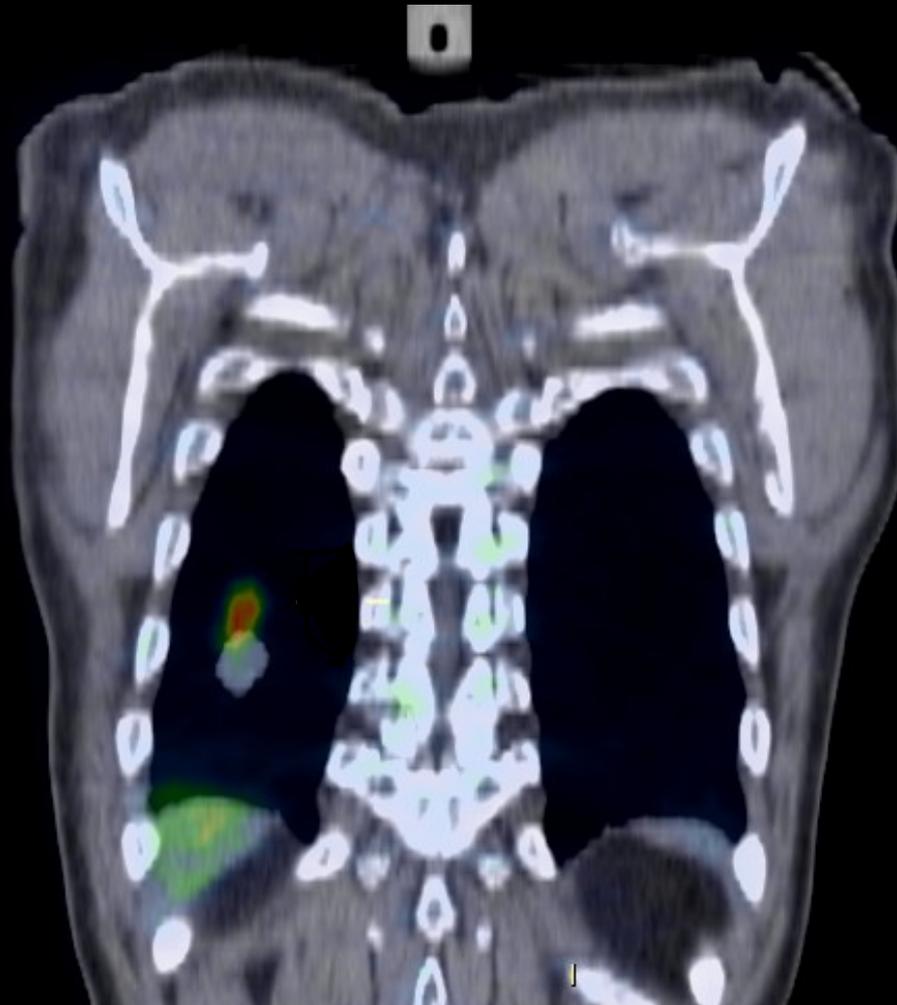

Rundhård - Solitary Pulmonary Nodule

- F 64 år
 - Rökare
 - CT: 1,5 cm
- Malignitet?
- SUV max: 1,3*

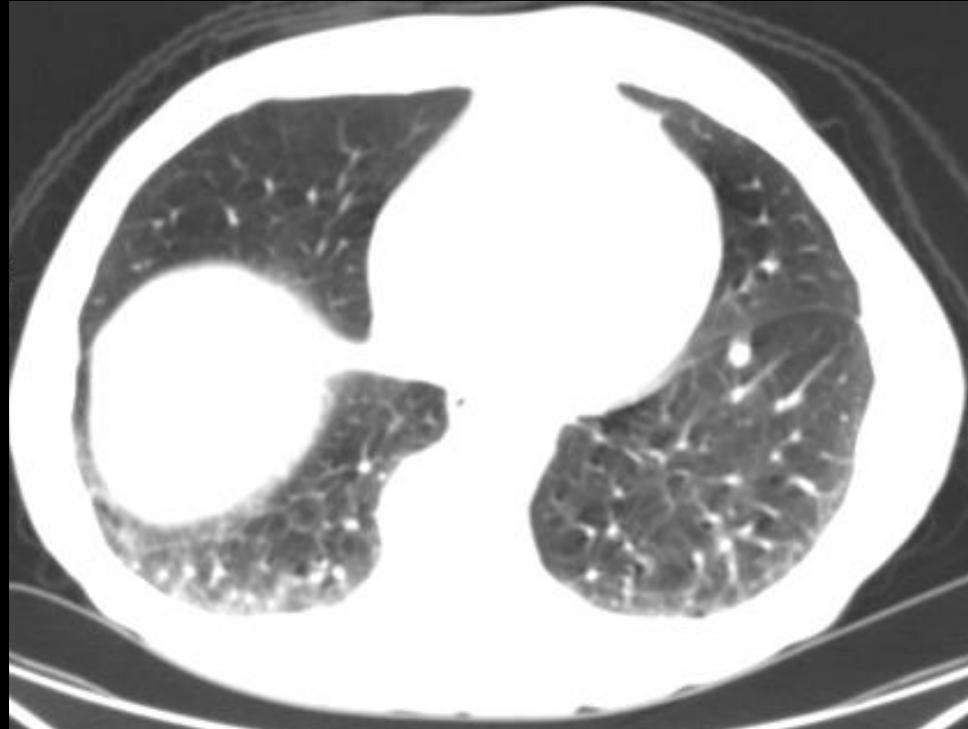

Vanlig mismatch

Rundhård - Solitary Pulmonary Nodule

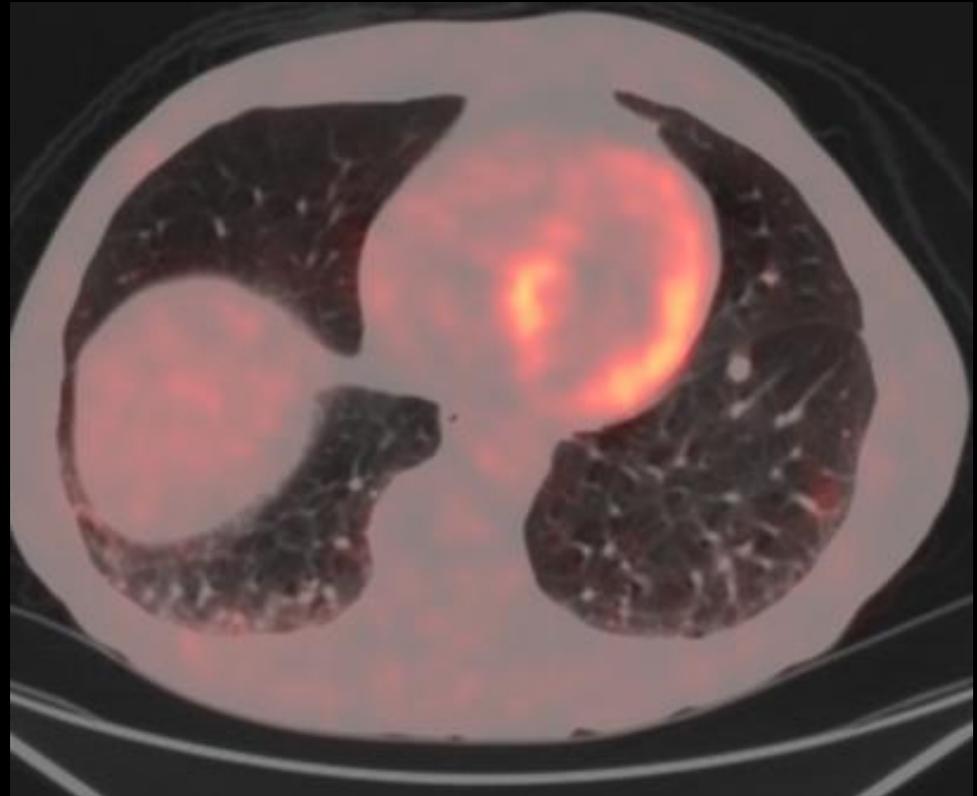
- M 48 år
- Rökare
- CT: 8 mm
Malignitet?

Rundhård - Solitary Pulmonary Nodule

- M 48 år
- Rökare
- CT: 8 mm
Malignitet?

$SUV_{max} = 1,4$

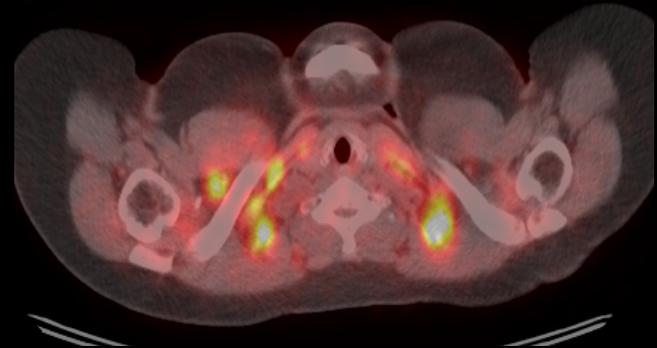
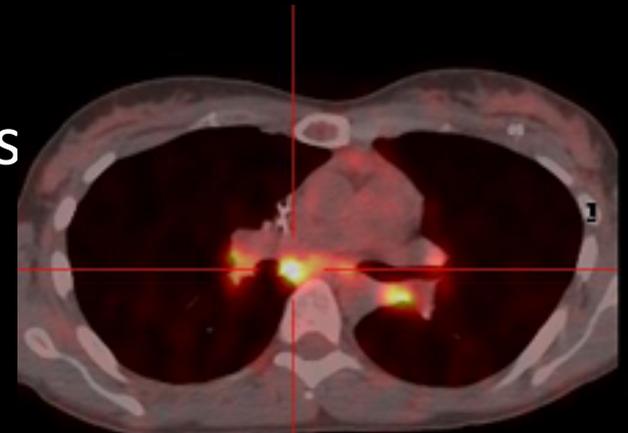
Rundhård - Solitary Pulmonary Nodule

- Storlek och täthet
 - <10 mm ska granskas med försiktighet
 - 7-8 mm är PET- kamerans upplösning
 - Andning ger partiell volymseffekt
 - En negativ PET utesluter inte malignitet i små förändringar

Glesa och mixade SPN (50/50 risk malign/
infl)

Rundhård - Solitary Pulmonary Nodule

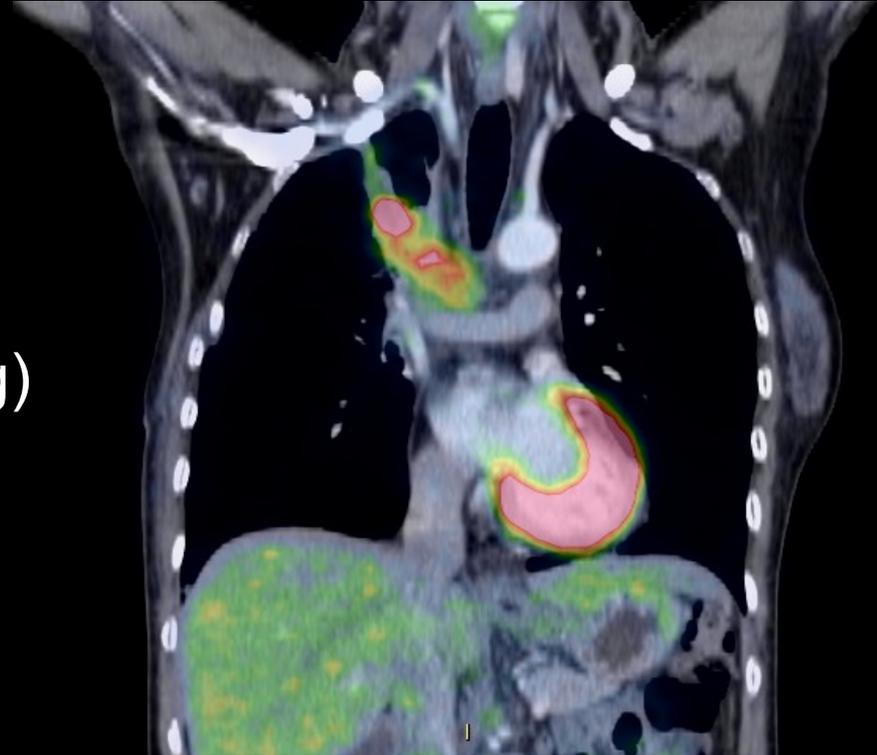
- Falskt negativ PET
 - Bronkioloalveolär cancer, carcinoider
- Falsk positiv PET
 - Inflammatorisk/infektiös genes
 - TB, sarkoidos, granulom
 - Iatrogen
 - Invasiva ingrepp som biopsi
 - Strålbehandling
 - Fysiologiska upptag
 - Brunt fett

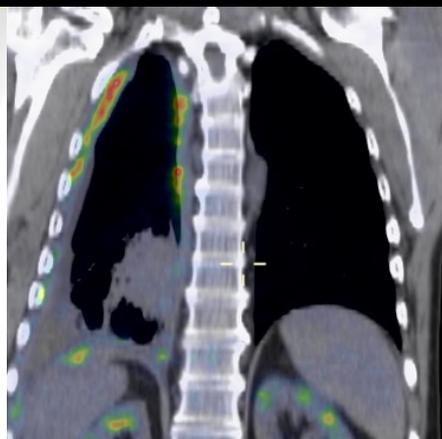
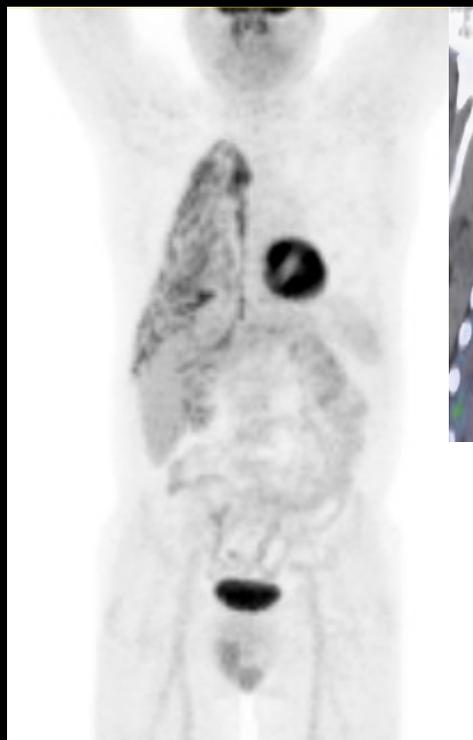

PET-DT för DOSPLANERING

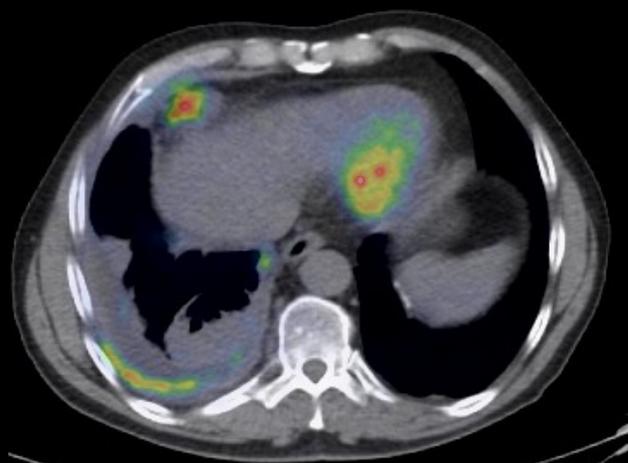
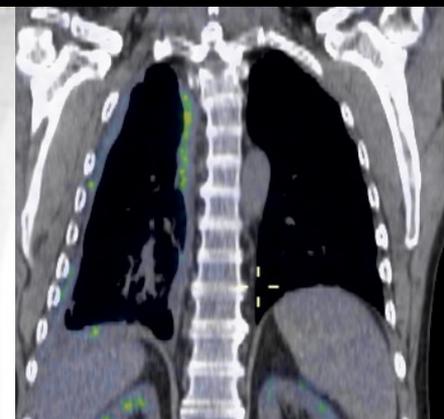
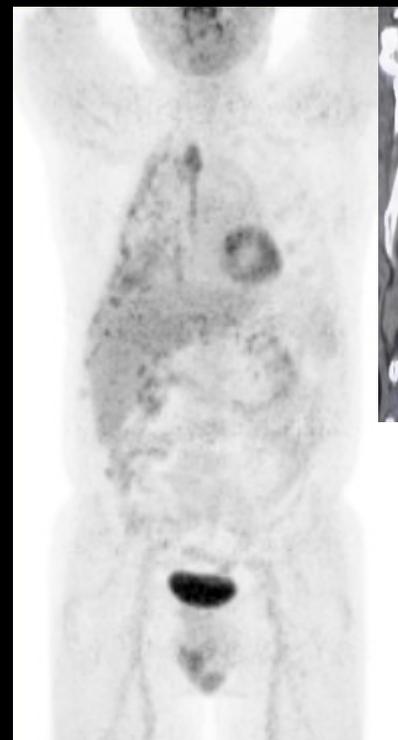
Sedan feb 2011 rutin
Patienter aktuella för
radiokemoterapi (icke-
småcellig IIIA-B)
PET/CT i fixation (fri andning)

Multidisciplinär utvärdering
av GTV (Gross Tumor
Volume)

BL (feb) och FU
efter 4 cytokurer
(maj)

Mesotheliom

Sammanfattning FDG PET-DT

- Hög sensitivitet
- Negativ PET/CT—låg risk för malign tumör
- Positiv PET/CT— är inte liktydig med malign tumör
- Icke småcellig lungcancer -- Etablerad metod för kartläggning av tumörutbredning och stadiumindelning
- Dosplanering
- Multidisciplinär konferens
- FoU-indikation: Recidiv och terapirespons, andra primära lungtumörer

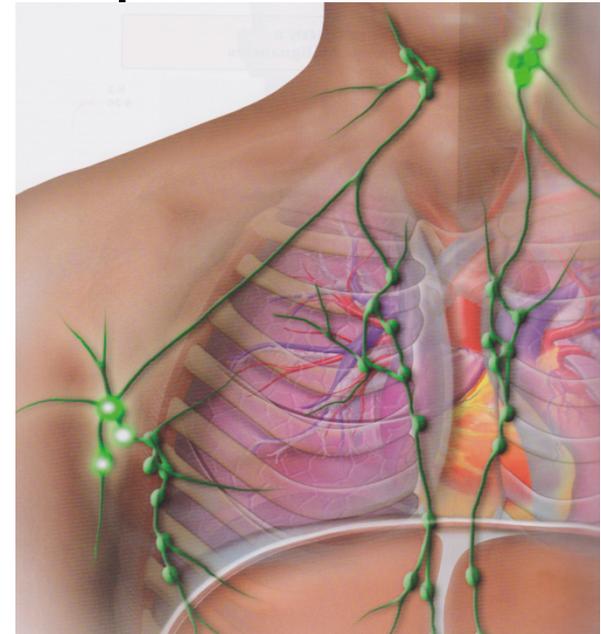
18F-FDG PET/CT och kliniska indikationer

	<u>Stadiumindelning</u>	<u>Behandlingsrespons</u>	<u>Recidiv</u>
Lunga	++++	+	+++
Lymfom	++++	++++	++
Malignt melanom	++	+	+++
Head- och Neck	++++	+	++
Kolorektal	+++		+++
Esofagus	++		++
Oklara primärtumörer	++++		
Gyn (cervix och ovarial)	+		+
Bröst	+++		++
Prostatacancer	Andra tracers		

Lymfom

- Delas traditionellt in i
 1. Hodgkins lymfom
 2. Non-Hodgkins lymfom
- Diagnosen ställs baserat på histopatologi
- Kliniskt delas de in i
 - Högmaligna
 - Lågmaligna

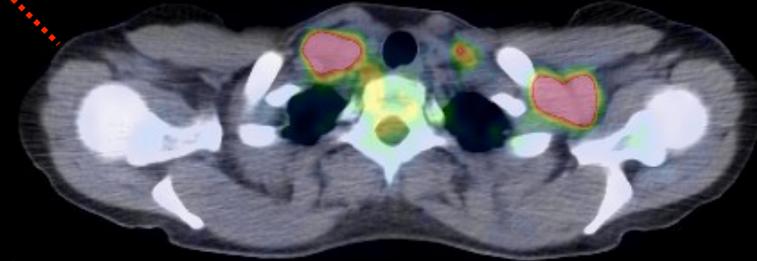
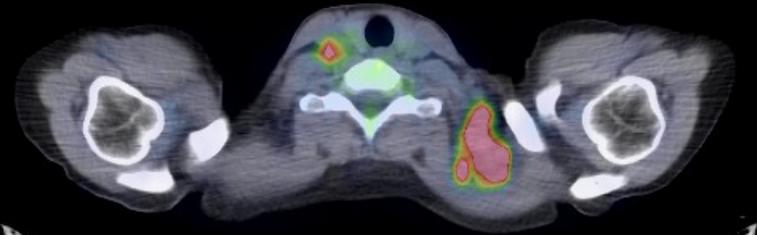
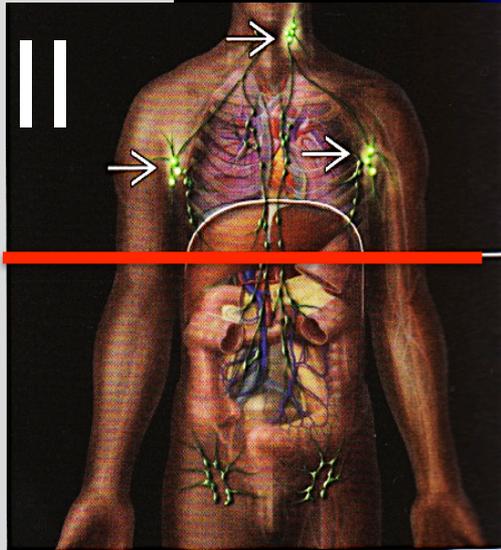

UPPSALA
UNIVERSITET

Hodgkins lymfom

Stadiumindelning

FDG PET/CT (transaxial)

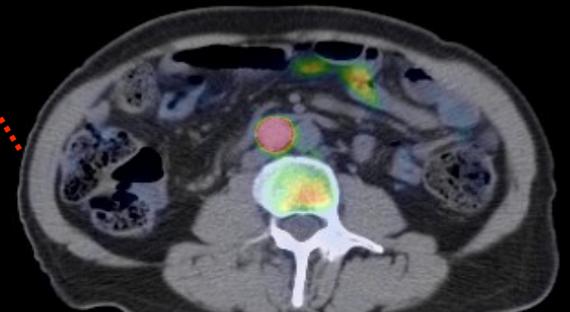
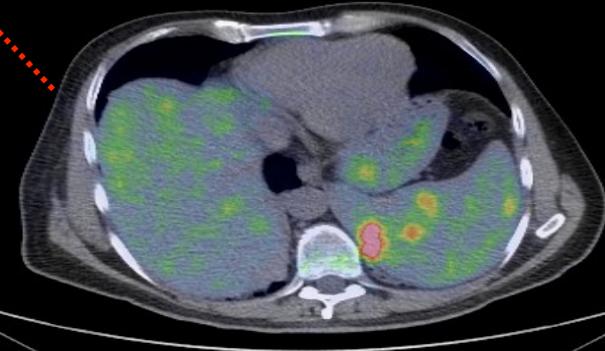
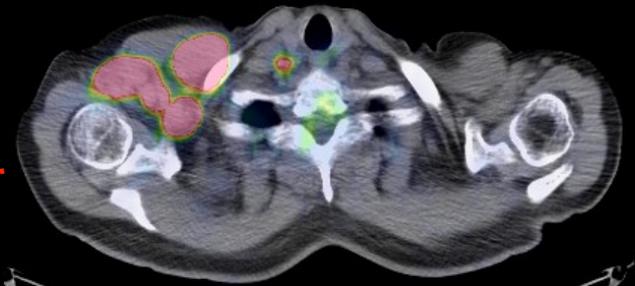
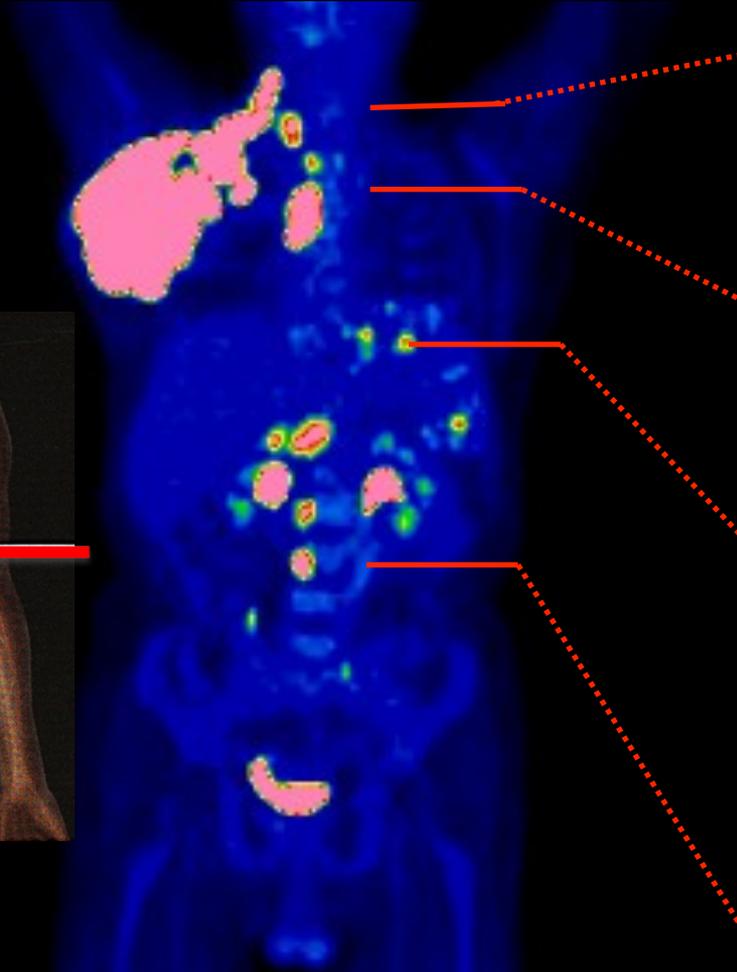
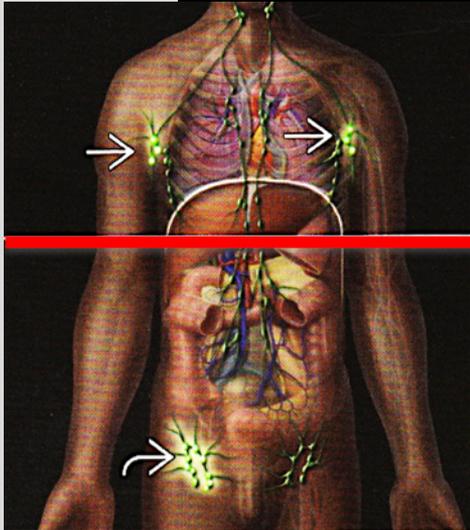
Lymfkörtellokaler

UPPSALA
UNIVERSITET

Hodgkins lymfom

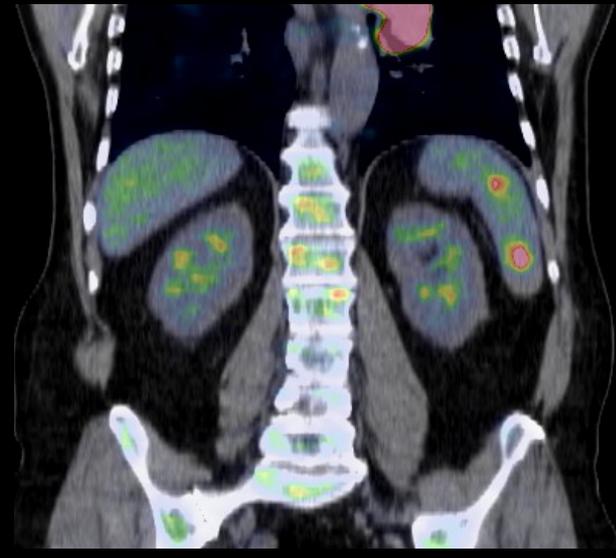
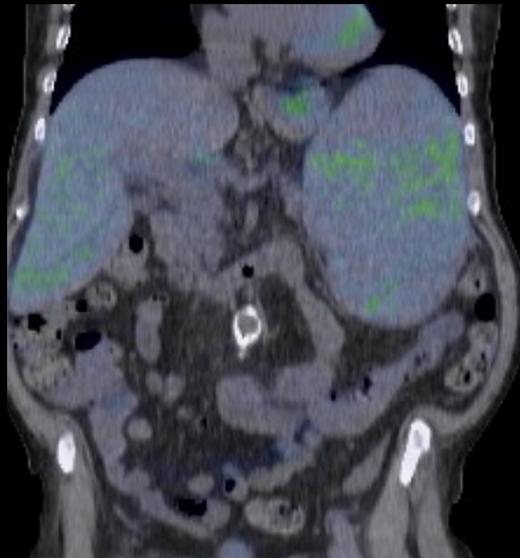
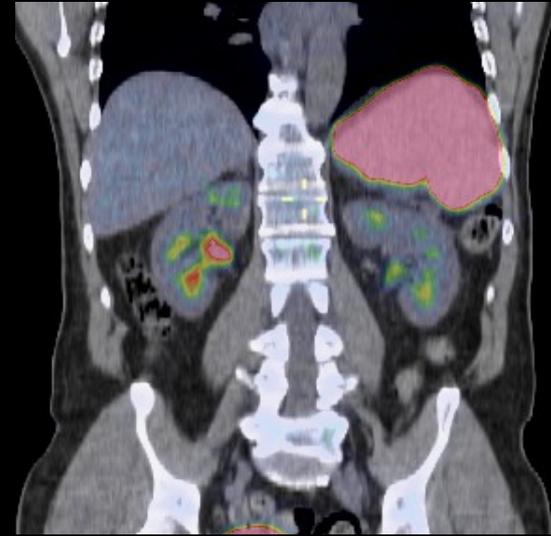
Stadiumindelning

UPPSALA
UNIVERSITET

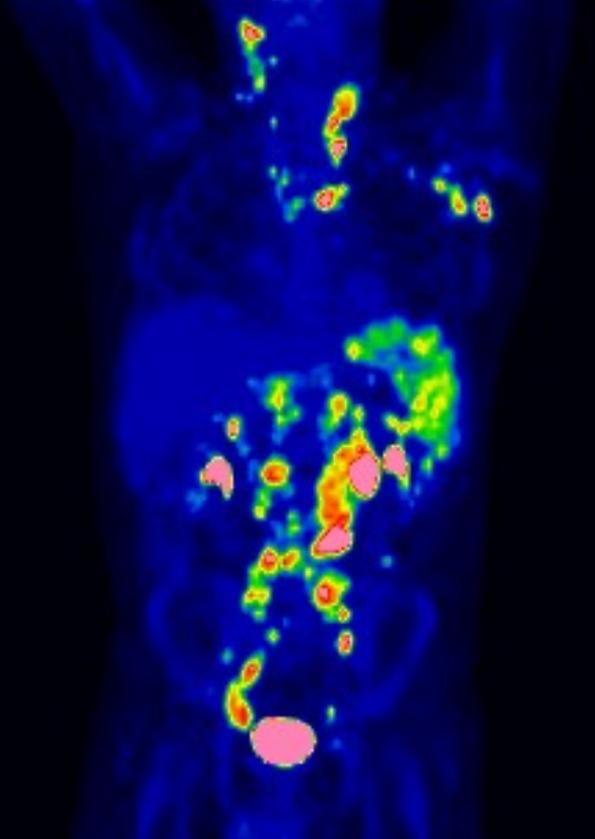
Olika mjältupptag

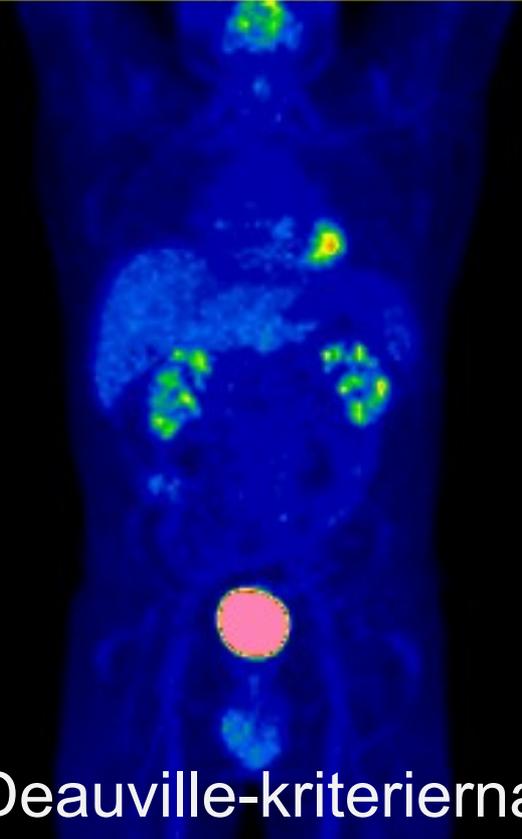

UPPSALA
UNIVERSITET

Utvärdering: Terapi-respons HL

Stadiumindelning

Deauville-kriterierna

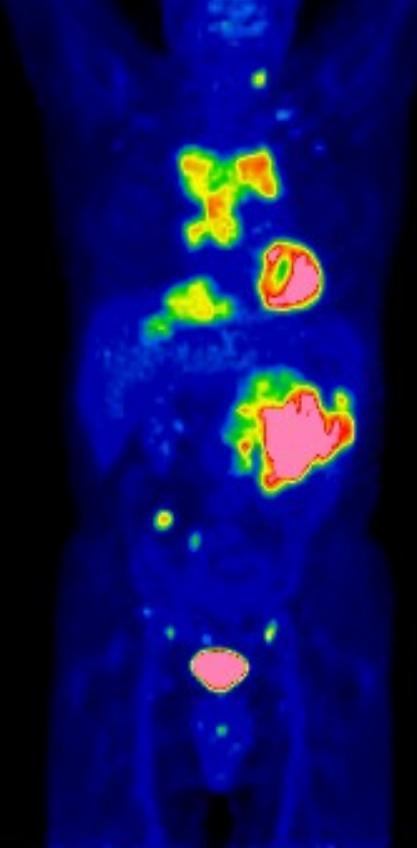
Interim

2 cykler ABVD

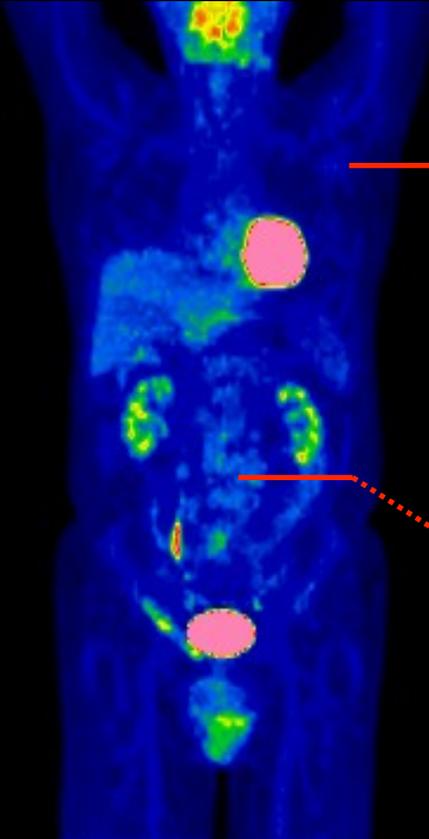

UPPSALA
UNIVERSITET

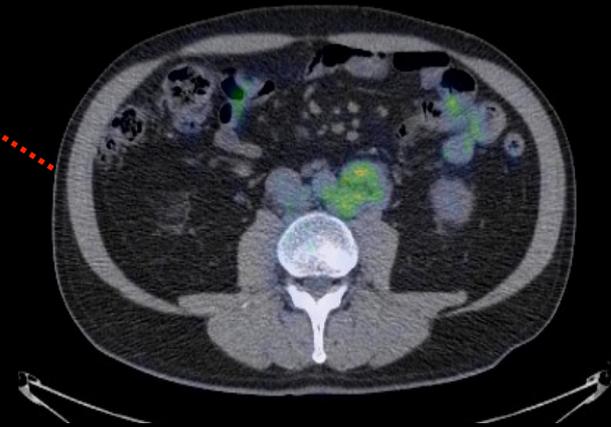
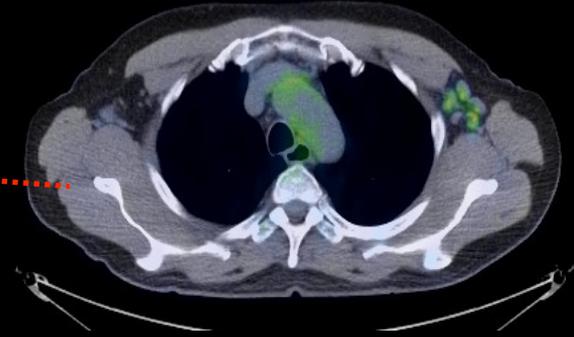
Non-Hodgkins lymfom

Högmaligt

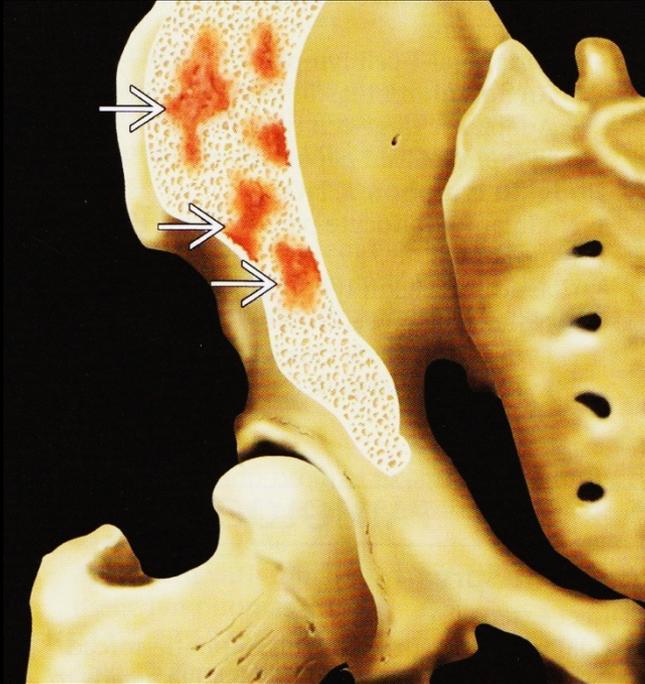
Lågmaligt

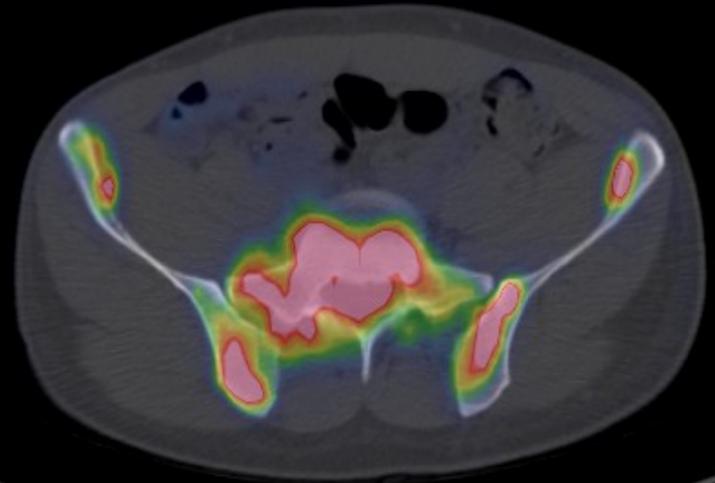

UPPSALA
UNIVERSITET

Benmärgsengagemang

CT missar ofta
benmärgsengagemang

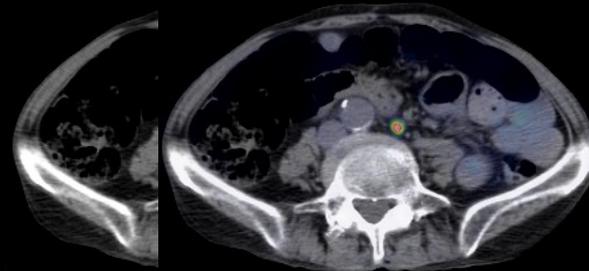
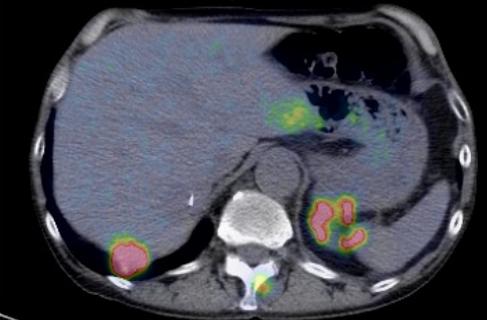
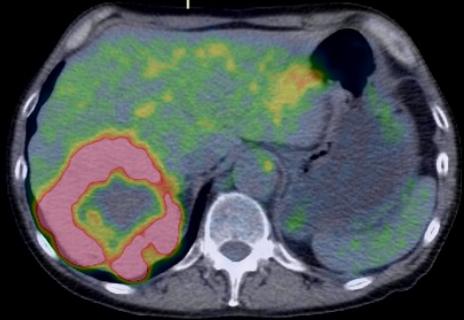
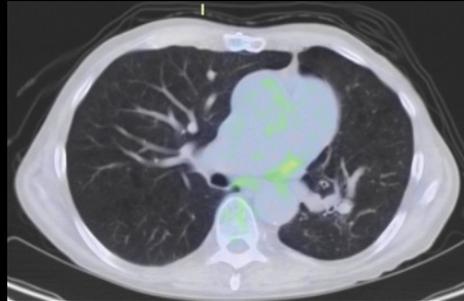
FDG PET/CT Staging

- Ja, används kliniskt för HL
- Nej, för NHL-oklara fall, recidiv och transformation
- FDG PET/CT är betydligt känsligare än CT
- Kan leda till “up-staging” i tidiga stadium
- Värdefull vid planering av strålbehandling (minskar strålfältet)
- Kan FDG PET/CT ersätta benmärgsbiopsi?
 - Khan et al, ICML, 2011
 - Richardson, Leukemia & lymphoma 2012

18F-FDG PET/CT och kliniska indikationer

	<u>Stadiumindelning</u>	<u>Behandlingsrespons</u>	<u>Recidiv</u>
Lunga	++++	+	+++
Lymfom	++++	++++	++
Malignt melanom	++	+	+++
Head- och Neck	++++	+	++
Kolorektal	+++		+++
Esofagus	++		++
Oklara primärtumörer	++++		
Gyn (cervix och ovarial)	+		+
Bröst	+++		++
Prostatacancer	Andra tracers		

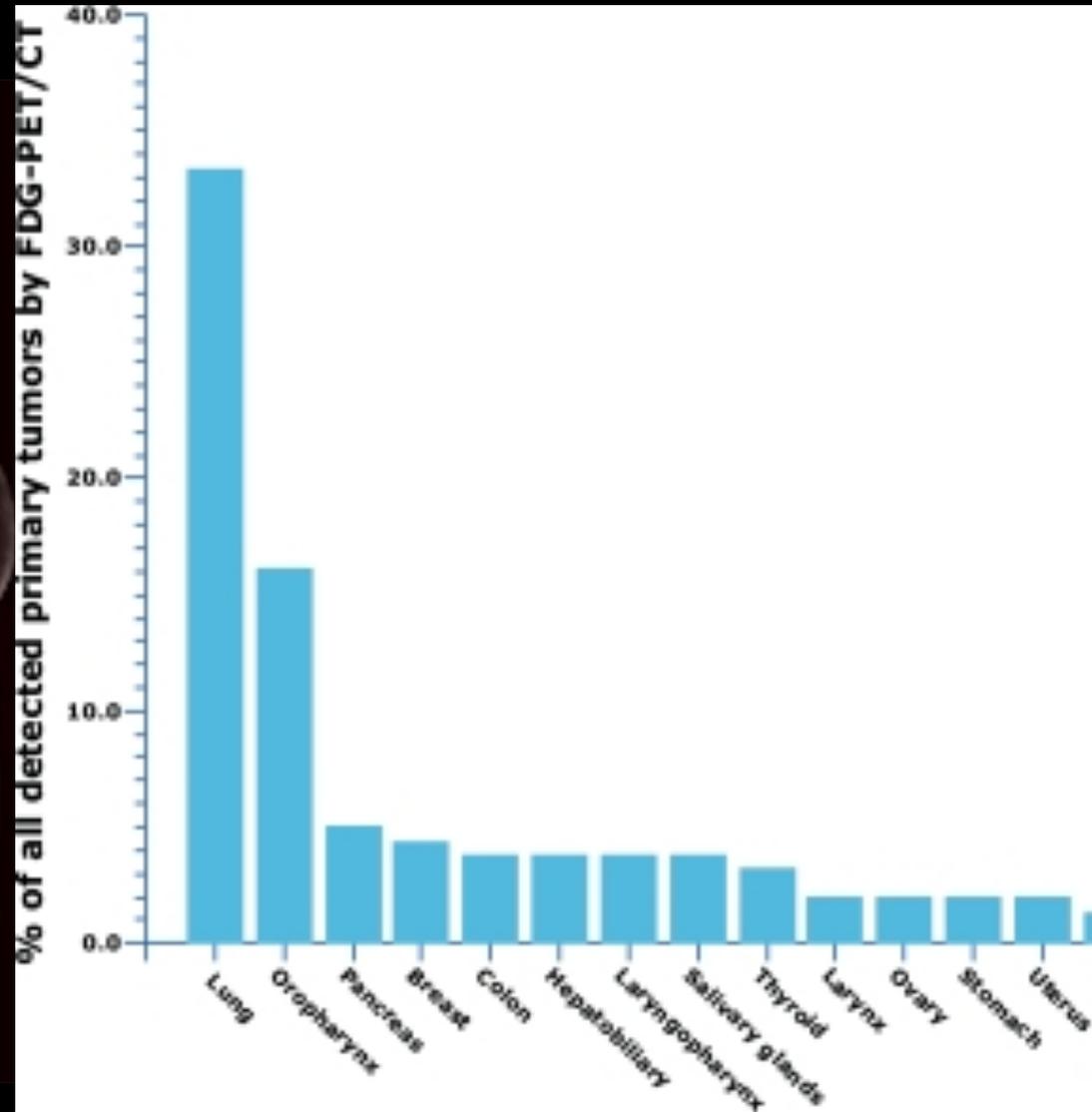
Malignt melanom- Helkropppsprotokoll

18F-FDG PET/CT och kliniska indikationer

	<u>Stadiumindelning</u>	<u>Behandlingsrespons</u>	<u>Recidiv</u>
Lunga	++++	+	+++
Lymfom	++++	++++	++
Malignt melanom	++	+	+++
Head- och Neck	++++	+	++
Kolorektal	+++		+++
Esofagus	++		++
Oklara primärtumörer	++++		
Gyn (cervix och ovarial)	+		+
Bröst	+++		++
Prostatacancer	Andra tracers		

Okänd primärtumör och FDG-PET/CT

18F-FDG PET/CT och kliniska indikationer

	<u>Stadiumindelning</u>	<u>Behandlingsrespons</u>	<u>Recidiv</u>
Lunga ☒	++++	+	+++
Lymfom ☒	++++	++++	++
Malignt melanom ☒	++	+	+++
Head- och Neck	++++	+	++
Kolorektal	+++		+++
Esofagus	++		++
Oklara primärtumörer ☒	++++		
Gyn (cervix och ovarial)	+		+
Bröst	+++		++
Prostatacancer	Andra tracers		

18F-FDG PET/CT och kliniska indikationer

	<u>Stadiumindelning</u>	<u>Behandlingsrespons</u>	<u>Recidiv</u>
Lunga	++++	+	+++
Lymfom	++++	++++	++
Malignt melanom	++	+	+++
Head- och Neck	++++	+	++
Kolorektal	+++		+++
Esofagus	++		++
Oklara primärtumörer	++++		
Gyn (cervix och ovarial)	+		+
Bröst	+++		++
Prostatacancer	Andra tracers		